Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda

Haftalık Siyasi Gazete

Gerçek

SAYI 170
5 MAYIS 1980
PAZARTESİ
15 LİRA

Burjuvazi 1 Mayıs Gösterilerini Engelleyemedi

● Tüm baskılara ve anti-demokratik uygulamalara rağmen, işçi sınıfımız 1 Mayıs'a kararlılıkla sahip çıktı.

İşçi sınıfı mücadelesi ve emekçi halk hareketi açısından büyük önem taşıyan 1 Mayıs geleneğine işçi sınıfımızın en ileri sınıf güçleri başta olmak üzere dinamik halk güçleri tarafından bir kez daha ve vurguyla sahip çıkıldı; sınıf düşmanlarımız başta olmak üzere bir kez daha kanıtlandı.

1 Mayıs 1980, tüm devrimci, demokratik güçler tarafından maceracılığa kapalı olarak gerçekleştirildi.

● İşçi sınıfı 1 Mayıs üzerindeki baskılara ve anti-demokratik uygulamalara karşı demokratik protestosunu 30 Nisan'da gösterdi. Üretimi elinde tutan işçiler 1 Mayıs'a sahip çıktıklarını genel grevle kanıtladılar. Bu demokratik harekete Türk-İş'e bağlı bazı sendikalara üye işçiler de katıldılar.

● 1 Mayıs günü Mersin'de DİSK'in düzenlediği yöresel mitinge onbinlerce emekçi katıldı. Burjuvazinin tüm tehdit ve baskıları işçi sınıfı sosyalistlerini kendi sınıflarının 1 Mayıs bayraklarını dalgalandırmaktan alıkoyamadı.

● Mersin mitingini destekleyen ve ona katılan bilimsel sosyalistler, ayrıca Zonguldak, Bursa ve Ordu'da bölgesel mitinglerin yapılmasına kollektif olarak öncülük ettiler. Bu illerde ilk kez gerçekleştirilen yığınsal 1 Mayıs mitingleri TSİP, TİP ve Birlik Dayanışmacıların ortak inisiyatifiyle yapıldı.

● Bilimsel sosyalist sınıfsal saflarda yer alanlar, İstanbul'un 1 Mayıs açısından taşıdığı önemin de bilinci ve sorumluluğuyla davrandılar. İşçi semtlerinde ortak aktivist çıkışlarla 1 Mayıs bayrağını ve sloganlarını yükselttiler. İşçi sınıfı sosyalistleri, aynı zamanda işçi kıraathanelerinde, banliyö trenlerinde 1 Mayıs'ın önemini vurgulayan konuşmalar yaptılar. 1 Mayıs bildirileri dağıttılar.

Böylece 1 Mayıs güçlerinin mücadelesi 1980 yılında da, tüm yurt sathında yaygınlaşarak ve güçlenerek sürdü. 1 Mayıs geleneğinin kökleşmesi ve bu kazanılmış haktan ödün verilmemesi ilkesi, işçi sınıfının mücadele azmiyle birlikte bir kez daha somutlandı.

Aylar önce başlayan yıldırma girişimlerine rağmen, emekçileri 1 Mayıs alanlarından koparamadılar. Onbinler, hem de yasaklama zincirini başlatan İçel valisinin gözü önünde mücadele bayrağını yükselttiler.

Tutuklu sendikacı ve işçiler serbest bırakılmalıdır

YAZISI 5. SAYFADA

İşçi sınıfı kendi sınıfsal hakkını kararlıca kullandı

YAZISI 2. SAYFADA

Savunma İşbirliği Anlaşması ABD'ye yeni askeri kolaylıklar sağlıyor

● Tam metni açıklanan anlaşmaya göre «ortak savunma» kisvesi altında ABD askeri güçleri, mevcut üslere yerleşmenin yanı sıra, bu üslerdeki faaliyetleri destekliyecek ve güçlendirecek nitelikte, istediği kadar «tesis» kurma imkânına sahip oluyor.

● Anlaşmaya uyup uymamakta ABD'ye kesin ve bağlayıcı yükümlülük getirmiyen anlaşma, eğer herhangi bir şekilde ABD tarafından ihlal edilirse, Türkiye, durumu görüşmek üzere ABD hükümetine baş vurma «hakkına» sahip olacak!

«Amerikan üsleriyle donattık, bütün yurdu dört baştan».

Ecevit hükümeti zamanında oluşturulan ve Demirel iktidarı tarafından imzalanan Savunma İşbirliği Anlaşması açıklandı. AP. hükümeti, CHP'nin de itiraz etmediği böyle bir anlaşmayı imzalamak ve açıklamak cesaretini kolayca gösterdi.

Anlaşma Türkiye'nin ve ABD'nin «süregelen dostluklarına dayanarak» imzalanmış. Bu iki ülkenin «birbirlerine yardım etmelerini» karar altına alıyor. Bu anlaşma ile ABD, Türkiye'nin ekonomik ve askeri bakımdan kalkınabilmesi için «elinden geleni» esirgemiyecek!

İki ülke arasındaki dostluk «süregeldiğine» göre, ilişkilerde herhangi bir yenilik olmayacak. Mevcut durum devam edecek. Buna bağlı olarak ABD'nin Türkiye'ye yaptığı «yardımlar»da süregelen dostluğun ölçüsüne uygun ve süregeldiği düzeyde yapılmaya devam edecek!

Görülüyor ki, Savunma İşbirliği Anlaşması ABD'ye her hangi bir yeni yükümlülük getirmiyor. Eğer bu anlaşmayla Türkiye bir miktar para yardımı alacaksa, bu da anlaşma hükümlerinden değil, ABD'nin hayli okşanmış olan keyfinden ötürü olacak.

Anlaşmanın getirdiği yenilikler, ABD'nin elde ettiği kolaylıklarla sınırlı. Bu, anlaşmada, Türkiye'nin «elde ettiklerine» karşılık ABD'ye

Devamı s. 1'de

İşçilerin kıdem tazminatları tırpanlandı

● Hükümetin başının attığı kazık, Türk-İş'in aklını başına getirmelidir.

Tekelci burjuvazinin ve onun güdümündeki gerici faşist güçlerin desteği ile işbaşına getirilen Demirel iktidarının Maliye Bakanı yayınladığı 125 sayılı tebliğ ile işçilerin kıdem tazminatını hakkını tırpanlamıştır. İşçilerin kıdem tazminatının vergilendirilmesine tavan uygulamasını getiren yasa maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine 125 numaralı tebliği yayınlayan Maliye Bakanlığı, kıdem tazminatlarının 30 gün üzerinden hesaplanmasını getirirken, aylık ücretin 24 katından fazlasının ise vergilendirilmesini esas almaktadır. Bu uygulama ile emekliye ayrılan ya da işten çıkarılan bir işçinin kıdem tazminatı, toplu iş sözleşmesinde kıdem tazminatının 45 gün üzerinden hesaplanması hükmü yer alsa bile, 30 gün üzerinden hesaplanacak ve 24 maaşın üzerindeki kısmı ise diğer gelirleri ile de birleştirilerek vergilendirilecektir. Özeti işçilerin kazanı-

Devamı s. 7, sü. 3'de

İran'a yönelik provokasyon sürüyor

● Vance'ın istifası Carter yönetiminin soğuk savaş kışkırtıcılığında gemi iyice azıya aldığını gösteriyor.

Vance Carter ve Brezinski

ABD'nin İran'a karşı giriştiği başarısız hava harekatının ardından Dışişleri Bakanı Vance'ın istifası, Carter yönetiminin savaş kışkırtıcılığının gemi iyice azıya aldığını gösteriyor. Carter yönetiminin soğuk savaş danışmanı Zbignev Brezinski'nin geçtiğimiz hafta basında yer alan demeçleri ABD yönetiminin provokasyonu sürdürmeye kararlı olduğunu bir kere daha gösterdi.

İran'daki başarısız provokasyon girişiminden sonra, Carter'ın, Domuzlar Körfezi çıkartmasından sonra Kennedy'nin yaptığı konuşma metnini buldurarak hazırladığı bozgun konuşması da, bu niyetleri açığa vurdu.

Carter ve Brezinski'nin Avrupalı müttefiklerini pasiflikle ve korkaklıkla suçlayan demeçleri, ABD'nin NATO'nun Avrupalı üyelerini suç ortağı etme gayretlerinin yoğunlaştığını gösteriyor. Bu durum aynı zamanda, ABD'nin Avrupa'yı dünya barışı için tehlikeli bir barut fıçısına döndürme ve «başkası eliyle savaş» politikasının bir uzantısıdır.

Carter yönetiminin müttefiklerine yöneltdiği bu baskı girişimlerinde en büyük bir payı hiç kuşkusuz Türkiye almaktadır. Batı Avrupa ülkelerinden çok farklı olarak emperyalizmin ekonomik kıskacına iyice sıkışmış ve Ortadoğu için son derece önemli bir konuma sahip olan Türkiye'den şimdi ne denli «güvenilir» bir müttefik olduğu-

Devamı s. 7, sü. 6'da

Gerçek Durum

Çıkış Yolu Halkın Birliğindedir

Her geçen gün, her yaşanan toplumsal olay, yeniden ve yeniden burjuvazinin açmazını sergiliyor. Sadece sergilemekle kalmıyor, bu açmazı giderek büyütüyor.

Burjuvazinin uzun yıllardır denediği politik alternatifler ve formüller bir bir iflas etmiştir.

Tekelci sermaye artık kendi sınıf egemenliğini bizzat kendisinin getirdiği yasalarla sürdüremeyeceğini görmüş ve bir yandan siyasal gericiliği tırmandırırken, öte yandan anti-demokratik girişimleri ve yeni baskılarını tezgahlamaya yönelmiştir.

Emperyalizm ve yerli ortakları Güney Kore modeli, parlamenter görümlü bir faşist polis devletinin gerçekleştirilmesi için gerekli üstyapısal düzenlemelerden, askeri bir diktaya kadar değişik alternatiflerin hazırlıkları ve tahrikler içindedirler. Buna rağmen burjuvazinin gemisi her yanından su alan çürük bir tekneden başka bir şey değildir. Bu gemiyi batırmamak için çabalayan kaptanlar, aralarında AP'nin ve CHP'nin genel başkanı dahil olmak üzere tam bir çırpınış içindedirler. Burjuvazinin bu iki burjuva partisinin başkanlarının aralarındaki didişme ve çekişme, hangisinin gemiyi kurtaran kaptan olacakları konusunda bir rekabet düzeyini geçmemektedir.

AP'nin başı faşist milliyetçi hareketle işbirliğini sürdürürken, CHP'nin başı da siyasal gericiliğe ve anti-demokratizme daha fazla teslim olmuş bir durumda aklı sıra ayakta durmaya çalışmaktadır.

Ama bırakınız buruvazinin derinleşen çıkmazını, burjuvazinin siyasal arenadaki bu iki büyük partisi de kendi sınıfsal çıkmazlarının girdabından kurtulamamaya mahkûmdurlar.

AP ve CHP partileri, boyuna su alan burjuva gemisinin kırık dökük tahlisiye filikalarından öteye gidememektedirler.

Dolayısıyla, burjuvazinin yıllanmış birinci ve

Devamı s. 7, sü 7'de

Aynı Parti'de 1 Mayıs'ın hasımları ve dostları

YAZISI 3. SAYFADA

FAŞİZMİN YAŞLI BASTONU YİNE KONUŞTU:

Faşistlerle «Beraber olmamak elde değil»!

● FAŞİST MİSK SENDİKASININ 3 MAYIS «TÜRKÇÜLÜK GÜNÜ» DOLAYISIYLA KAYSERİ'DE DÜZENLEDİĞİ MİTİNGİ DESTEKLEYEN CELAL BAYAR, İLERİCİ İŞÇİ SENDİKALARININ «BAŞTAN ÇIKTIĞINI» BELİRTİRKEN, KENDİSİNİ ZİYARET EDEN FAŞİSTLERE «SİZİNLE BERABER OLACAĞIM» DEDİ.

Faşist hareket, kıyıda bucakta kalmış ne kadar halk düşmanı varsa toparlamaya çalışıyor. Bu arada bir eski «vatan haininden» de yararlanmayı deniyor.

El öpmek için Demirel'in de, Türkeş'in de, kapısında kuyruğa girdikleri eski Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, ikisine de moral yetiştirmeye çalışıyor. Ama, bir eski despot olarak kendisini faşistlere daha yakın buluyor ve onlara moral veriyor.

Bayar'ın faşistlere yakın olması, onlara omuz vermesi bir rastlantı değildir. Bu zat, faşist hareketin bağımsız bir siyasi parti olarak ortaya çıkamadığı yıllarda onun işlevini üstlenmiş ve bu görevini layıkıyla yerine getirmiş biridir. Ulusal çıkarlara ihanet olsun da, hangi türünden olursa olsun, halk düşmanlığı, emekçi düşmanlığı olsun da, kisvesi ne olursa olsun, Bayar hazırdır. Yıllardır, figüranlığını yaptığı ABD emperyalizmine hizmet edebilmek için son soluğunu da değerlendirmek istemektedir. Bu hizmeti, kısmen AP'yi, ama daha çok faşist MHP'yi destekliyerek yapabileceği görüşündedir.

Bayar'ın faşistlerle olan kan bağı, onun ırkçı görüş ve uygulamalarına kadar uzanır. Meselâ, başbakan olduğu günlerde, «Atatürk gözlerinin içine bakmıştır» ve o da Atatürk'ün ne demek istedi-

Devamı s. 7, sü. 6'da

GÜN COOOK!

Ecevit işçilerden, işçi bayramı olarak 1 Mayıs'ı değil de, grev hakkını onlara verdiğini var saydığı 24 Temmuz'u kutlamalarını istemiş. Alçak gönüllülük etmiş. İşçilere: «Benim doğum günümü işçi bayramı olarak kutlayın» da diyebilirdi!

ALLAH «YÜRÜ KULUM» DEMEYE GÖRSÜN...

«Bonocu» Kastelli Başbakana «Bilgi» veriyor destek alıyor

● Her şey şu tesbiti doğruluyor: Türkiye'de düzenin çivileri sallanıyor. Başbakan, bir gün bir silah kaçakçısıyla, bir başka gün ünlü bir dolandırıcıyla, daha bir başka gün de, Kastelli gibi yasadışı işler çeviren biri ile «resmi» görüşmeler yapıyor.

Yasası çıkmadığı için, kazancı yasadışı kalan Banker Kastelli, gittiği yerlerde «karşılanır» hale geldi.

Kastelli'yi gazetelerdeki «küçük ilanlar»dan tanırdık. Özellikle tasarruf bonosu sahipleri tanırdı. Şimdi bu zatı «büyük ilanlardan» tanımaya başladık. Başbakanla görüşüyor. Cumhurbaşkanı adayı Batur'la görüşüp, onun kazanma şansını artırmaya çalışıyor!

Hatırlanacaktır. Kastelli 1960 sonrasının «türedisi»dir. «Helâl olsun Ekrem abime» diye, kendisini piyasaya çıkaranlara minnet borcu ödemektedir.

Kastelli'yi piyasaya çıkaranlar bugün bin pişman olsalar gerek. Çünkü Kastelli piyasaya çıkmakla kalmadı, kendisi başlı başına bir piyasa yarattı. Sermaye Piyasası!

Ama kanunlarda bu piyasanın yeri yok. Yani, bu piyasada para kazananlar yasadışı kazanmaktadırlar. Kastelli de yıllar yılı bu yoldan kazandı. Ama serveti bir noktayı aşınca, niteliği değişti. Artık hükümetten destek alıyor, yasadışı işler çeviriyor olsa bile, merkez bankasının yetkileriyle donatılıyor. Ama

Devamı s. 7, sü. 6'da

TİP 5. kuruluş yıldönümünü kutladı

● TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın 70. yaş gününün de kutlandığı toplantıda, TSİP Genel Sekreteri, Partisinin dostluk duygularını belirten bir konuşma yaptı.

Türkiye İşçi Partisinin 5. Kuruluş Yıldönümü toplantısı 26 Nisan tarihinde Spor ve Sergi Sarayında yapıldı. TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın 70. yaş gününün de kutlandığı toplantıya TSİP Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu konuk olarak katıldı. Çeşitli dallardan sanatçıların yer aldığı toplantıda TİP Genel Başkanı emperyalizmin Orta Doğu'da yoğunlaştırdığı entrikalarına ve Türkiye egemen sınıflarının faşizm özlemlerine kadar uzanan baskıcı planlarına dikkatleri çeken bir konuşma yaptı. Behice Boran, sosyalist ha-

Devamı s. 7, sü 7'de

Milliyet Gazetesinin yanlış haberi

● 1 MAYIS BURSA GÖSTERİLERİNİN İPTAL EDİLDİĞİNİ YAZAN MİLLİYET GAZETESİ TSİP TARAFINDAN TEKZİP EDİLDİ

Milliyet gazetesinin 2 Mayıs tarihli nüshasında Bursa'da yapılan 1 Mayıs gösterisinin iptal edildiği hakkında gerçeklere uymayan bir haber yeraldı. TSİP Basın Bürosu bir yazıyla Milliyet Gazetesini bu yanlış haberinden dolayı uyardı. TSİP basın bürosunun uyarısı şöyle:

«Gazetenizin bugün yayınlanan sayısında 1 Mayıs'la ilgili haberlerde Bursa'da TSİP, TİP ve demokratik kuruluşlar tarafından düzenlenen mitinge katılan olmadığı için mitingin iptal edildiği şeklinde bir yanlış istihbarata yer verilmiştir.

Kaynağı belirtilmeyen bu istihbarat gerçeğe uygun değildir. Başka gazetelerde ya

Devamı s. 7, sü 5'de

İşçi Sınıfı Kendi Sınıfsal Hakkını Kararlıca Kullandı

Refik EVREN

Siyasal gericiliğin alabildiğine azgınlaştırdığı, emperyalizmin ve yerli ortaklarının sınıfsal ve ulusal baskılarının şiddetlendirildiği ve kitleler üzerinde terör, bezginlik ve çözümsüzlük havasının dört bir koldan estirilmeye çalışıldığı bir ortamda gerçekleştirilen 1 Mayıs 1980, gerek işçi sınıfı hareketinin gerekse topyekûn emekçi halk mücadelesinin gelişimi açısından küçümsenmeyecek göstergeleri bir kez daha sergiledi.

Tekelci burjuvazinin ülkede estirdiği tüm baskı ve teröre rağmen 1 Mayıs 1980, işçi sınıfının birlik ve mücadele ruhuna uygun olarak somutlandı. Ve 1 Mayıs 1980, genel olarak işçi sınıfı hareketinin, özel olarak 1 Mayıs geleneğinin gelişmesi doğrultusunda değerlendirildi.

● İşçi sınıfı burjuvazinin 1 Mayıs üzerindeki yoğun baskılarına karşı 30 Nisan'da protesto tepkisini gösterdi. Türkiye işçi sınıfının DGM direnişlerinden ve faşizme ihtar eylemlerinden geçerek bugünlere ulaşan protesto grevleri, 1 Mayıs 1980 öncesinde, sanayi merkezleri başta olmak üzere, Anadolu'nun pekçok ilçesindeki belediye işçilerine kadar yurt sathında demokratik ve yığınsal bir davranış biçiminde kendisini somutladı. Böylelikle, işçi sınıfımız, **1 Mayıs'a ne denli önem verdiğini** ve 1 Mayıs hakkını ne denli vazgeçilmez gördüğünü, üretimdeki kendi konumunu değerlendirerek bir kez daha gösterdi. Burjuvazinin tüm genel grev düşmanlığına ve peşin tehditlerine, beyaz ve kara terörüne rağmen, işçi sınıfı 1 Mayıs konusundaki kararlığını dosta düşmana kanıtladı.

● Bu eylemin önemli yanlarından birisi de Türk-İş'e bağlı bazı sendikaların işçilerinin de genel greve katılmasıydı. Çeşitli sanayi merkezlerinde ve bu arada Türk iş üyesi olan petrol ve kimya işçileri, enerji işçileri, YSE, DSİ ve Karayolları işçileri, cam işçileri, bazı fabrikalardaki Türk İş'e bağlı tekstil işçileri de 1 Mayıs konusundaki kararlı tutumlara katılarak, **DİSK üyesi sınıf kardeşleriyle birlikte oldular,** Türkiye'de sarı sendikacılığın 1 Mayıs düşmanı zincirini kırarak 30 Nisan'da DİSK'li işçilerin tavrını ve eylemini kendi işyerlerinde uyguladılar.

● İşçi sınıfının dostları da bu demokratik protesto girişimini çeşitli biçimlerde desteklediler. Öğrenci boykotlarından, kamu sektöründeki teknik elemanların, memurların, eğitim emekçilerinin vb. yemek boykotlarına ya da iş yavaşlatmalarına veya 1 Mayıs'a yönelik engellemeleri protesto eden konuşmalara kadar çeşitli demokratik dayanışma biçimlerine yaygınca tanık olundu.

● 1 Mayıs gününe özgü somut pratiklere gelince: Bilimsel sosyalist siyasal güçler başta olmak üzere, işçi sınıfımızın en ileri sınıf güçleri, işçi sınıfına dost emekçi kitlelere **1 Mayıs'ların kazanılmış ve geri verilmez bir hak olduğunu kanıtladılar.** Kitlesel yürüyüşler ve mitingleri yöresel olarak düzenlediler, ya da düzenlenen bu pratiklere katıldılar.

● 1 Mayıs öncesinde tansiyonu yükselterek halk ve demokrasi düşmanı yüzünü bir kez daha sergileyen AP genel başkanı Demirel, 1 Mayıs'ta hiçbir demokratik gösteriye izin verilmeyeceğini tekrarlayıp duruyordu. CHP Genel Başkanı'nın da 1 Mayıs aleyhtarı demeçlerinden güç alan AP Genel Başkanı, 1 Mayıs yaklaştıkça, Türkiye'nin 1 Mayıs güçlerinin kararlılığı karşısında çark edip ağız değiştirmek zorunda kaldı. Önce yurdun hiç bir yerinde yasal mitinglere izin verilmeyeceğini açıklayan Demirel, 1 Mayıs'ın hemen öncesinde «Lenin, Stalin resimleri ardında, kızıl bayraklar altında» yürüyüş yapılamıyacağını söyledi. Ve gördük ki, burjuvazinin 1 Mayıs'ı yasaklamaya ya da önlemeye gücü yoktur. Nitekim 30 Nisan'da 1 Mayıs yasaklarının 10 gün olduğu kanıtlandı. Böylelikle 1 Mayıs güçleri, hem pek çok il ve ilçede kendi yasal haklarını kullandılar, hem de diğer bölgelerde egemen sınıfların kuru gürültüsünün pabuç bırakmakısını, 1 Mayıs'ların yasaklanamıyacağını, 1 Mayıs hakkının engellenemeyeceğini çeşitli somut pratiklerle kanıtladılar.

Böylece, 1 Mayıs 1980 öncesinde tekelci burjuvazinin tüm şamatasına rağmen, işçi sınıfı ve emekçi halk güçleri, kendi yaratıcı nitelikleriyle değişik ve zengin 1 Mayıs pratiklerini hayata geçirdiler. Burjuvazinin tafrası, gözdağı çabaları bir sonuç vermedi. Halk arasında korku ve panik yaymak amacıyla söylentiler yayan karanlık güçlerin bu gayretleri boşa çıktı.

● Ve 1 Mayıs 1980, hiç kuşkusuz 1 Mayıs 1979'un daha ilerisine gitti. Demokratik ve yaygın protesto greviyle, yığınsal ve yığınsal bölgesel mitinglerle İstanbul başta olmak üzere değişik ve yaratıcı 1 Mayıs pratikleriyle, işçi sınıfı, kendi sınıfsal hakkını kararlıca kullandı. Ve işçi sınıfı sosyalistleri 1 Mayıs bayraklarını burjuvazinin üstüne üstüne sallamasını bildiler.

● 1 Mayıs 1980'in sosyalist siyasal hareket açısından önemli bir özelliği de, işçi sınıfı politik hareketinde saf tutan ve bilimsel sosyalizme, proletarya enternasyonalizmine bağlı olan örgütlü siyasal güçlerin 1 Mayıs'da güç ve eylem birliği gerçekleştirmeleri oldu. Bilimsel sosyalist politik güçlerin, İstanbul'daki işçi semtlerinden Anadolu sathındaki miting ve gösterilerine kadar **1 Mayıs alanlarında birlikte davranmaları** ve işçi sınıfı dostlarına kollektif önderlik örneği vermeleri, sanırız ki, bu yılki 1 Mayıs'ın en önemli kazanımlarından birisi oldu.

● 1 Mayıs 1980'le ilgili olarak diğer bir noktaya da parmak basmak gerekiyor: Tekelci burjuvazi, onun çeşitli gizli-açık karşıdevrim odakları bu yılki 1 Mayıs'ı genel bir provokasyon alanı haline getirmek için çok çabaladılar. Bu amaçla maceracı pratiklerin yaygınca uygulanmasına çanak tuttular. Ama işçi sınıfı, kendi 1 Mayıs hakkına sahip çıkarken, 1 Mayıs 1980 pratiğine **kendi sınıf damgasını basmasını bildi.** Anti-faşist, anti-emperyalist saflarda yer tutan çeşitli grupların 1 Mayıs'da bireysel terörizmden uzak durmaları işçi sınıfının 30 Nisan hareketiyle sağlandı. Mevzii birtakım maceracı girişimler ise genel 1 Mayıs pratiğini gölgelemeyecek sınırlar içinde kaldı.

Böylelikle emperyalizmin ve yerli ortaklarının 1 Mayıs hesapları tutmadı. Kitlelere yayılmak istenen yılgınlık ve karamsarlık oyunları bozuldu.

● 1 Mayıs 1980 pratiğinin kayda değer diğer bir özelliği de, 1 Mayıs gösterilerine katılmayan politize olmamış emekçi kesimleri korkutma hesaplarının tutmaması oldu. Bilindiği gibi 1977'deki kanlı 1 Mayıs provokasyondan sonra, 1978'de özellikle İstanbul'daki yeterince politize olmamış kitleler arasında 1 Mayıs'ı evde geçirme tercihi ağır basmıştı. Bu yıl karanlık güçlerin çeşitli suflörleri yurdun her yanında aynı doğrultuda propaganda ve tavsiye yaymaya çalıştılar. Buna rağmen stanbul başta olmak üzere Anadolu kentlerinde ve kasabalarında kitlelerin terörize olmadıkları ve **1 Mayıs'da kendi kendilerine yasak koymadıkları** görüldü. Burjuva gazetelerinde İstanbul'da sabahın erken saatlerinde çekilmiş boş sokaklarının fotoğrafları yayınlanmasına rağmen, 1 Mayıs'da korku havası yaşanmadığı yüzbinlerce insanın dışarı çıkmasıyla bizzat yaşandı. Böylece, işçi sınıfının politize güçleri, genis emekçi kitlelerin **politize olmamış kesimlerine güven verdiler.** 1 Mayıs'lardan **asıl korkanın halk yığınları değil, burjuvazi** ve onun güçleri olduğtunu kanıtladılar. İstanbul sokaklarında da yüzbinlerce ve yüzbinlerce insan vardı. Evet, olağan bir tatil gününden, **çok daha fazla sayıda insan 1 Mayıs günü sokak**lardaydı. Anadolunun diğer kentlerinde ve kasabalarında da durum farklı değildi.

● Ayrıca, işçi sınıfı sosyalistlerinin İstanbul'da işçi semtlerinde, kıraathanelerde, banliyölerde 1 Mayıs'la ilgili yaptıkları konuşmalar, dağıttıkları bildiriler, ya da diğer sosyalist kardeşleriyle birlikte gerçekleştirdikleri çevitli aktivist pratikler oralardaki yurttaşlar tarafından dostluk ve sevgiyle izlendi, takdir topladı, alkışlandı.

Özetle, 1 Mayıs 1980, işçi sınıfımızın ve emekçi halk güçlerimizin topyekûn mücadelesinde bir çok yönden olumlu ve sevindirici bir gelişmeyi simgeledi. Sadece burjuvazinin tertipleri, kuru gürültüsü ve tafrasını boşa çıkarmakla kalmadı, aynı zamanda **kazanılmış 1 Mayıs hakkının her durumda, her koşulda mutlaka korunacağı gerçeği,** değişik ve yaygın 1 Mayıs pratikleriyle kanıtlandı. Kitlelerin 1 Mayıs hakkı her türlü engele rağmen **tahkim edildi.**

Şimdi, işçi sınıfı sosyalistleri başta olmak üzere tüm sınıf güçlerimiz, bütün devrimci-demokratik güçler kendilerini bekleyen yeni görevlere geçmişlerdir. Ve 1 Mayıs güçlerimiz, bu görevler arasında gördükleri 1 Mayıs 1981'de daha yaygın, daha etkin başarıların inancı içindedirler.

Amerika'yı Kurtaralım!

A. Hamdi KARSU

Dışişleri bakanı Hayrettin Erkmen «Türkiye'nin Amarika'yı kurtarmaya talip olduğunu» açıkladı. Eğer Amerika kabul ederse Türkiye bu işi dört elle sarılacak yakın dost ve müttefikini, içine düştüğü «eziklikten» kurtaracak!

Bu açıklamayı ciddiye alıp üzerinde düşünmek belki okuyucuya garip görünebilir. Ama işin esası hiç de öyle değildir. Türkiye Amerika'yı pekala kurtarabilir. Yeter ki ABD bunu kabul etsin!

Belki şu noktadan haklı gibi görünen itirazlar olabilir: Türkiye kendisini kurtarsın diye ABD'ye ve batılı ülkelere yalvarıyor. Üstüne üstlük, Lüksemburg'un bir milyon dolar yardım vermesi nedeniyle de bir hayli «ezik»: Gururu incinmiş bir arslan gibi öfkeyle soluyor!

Ama olsun. Türkiye batılı dostlarını tam da böylesine ezik olduğu zamanlarda kurtarmıştır.

İçişleri bakanının ABD'ye imzalamaya çalıştığı «hamiline muharrer» açık çek, şaka kalıplarına sığmayacak kadar önemlidir. Bu bakan son yirmi yılın aktif politik şamarlarını yemediği için, Demirel hükümetinde, Amerikancılık ruhunu diri ve taze tutmada başı çeken bir kaç bakandan biridir. Amerika, müttefiklerini bu tür halkalardan yakalamakta oldukça ustadır. Türkiye'yi de Erkmen gibi bir «kazıklı Voyvoda» eliyle yakalamaya çalışıyor.

Amerika «Asiye» kadar kolay kurtulamaz. Ortadoğu'da derin bir bataklığa gömülmüştür ve giderek batmaktadır. Son İran operasyonu, bu durumdan kurtulmak için olmadık provakasyonlara başvurabileceğ'ni kanıtladı. Bu saldırganlığından dolayı ABD'ye karşı kesin tutum alamayan bir çok ülke ve hükümet, sorunu «rehineler» aldatmacasının dışında değerlendirme aşamasına ulaştı.

Ama Demirel hükümeti bu aşamaya ulaşmak bir yana, daha geri bir konuma kaydı. Alevlerin bölgeyi sarmasından endişe duyan halkların ve hükümetlerin aksine Demirel hükümeti, kaostan medet umar hale geldi. Bu atmosferde doların olgunlaşacağını ve ağzına düşeceğini sanıyor.

Emperyalizm için korkutucu bir bataklığa dönüşen bölgede, onun tutunabileceği, üzerine çıkıp dinlenme imkanı yaratmasa bile, soluk alma sına yardım edecek bazı «adacıklar» da yüzmektedir. Şimdilik bir birinden uzakta yüzen bu adacıkları bir araya getirmeye ve böylece kaldırma kuvveti nisbeten fazla olan bir zemin elde etmeye dönük çabalar yoğunlaşmıştır. Bu «son Türk devletine» Amerika'yı kurtarması için tarihi bir fırsat vermektedir. Demirel iktidarının ve Erkmen'in sarıldığı da, bu «son fırsat» olsa gerek.

ABD'yı kurtarmak için yapılan Savunma İşbirliği Anlaşması da bu arada açıklandı. Neden «başka arada» değil de «bu arada»? Çünkü bölgede «insancıl savaşlara» en çok ihtiyaç duyulan bir döneme giriliyor da ondan. Bu bakımdan Demirel iktidarı, içerde bir «insancıl rejim» oluşturma çabalarıyla dışardan gelen «insancıl talepleri» birleştiren bir sonucavarmaya çalışıyor.

İşte Erkmen bu noktaya bütün hamaratlığını göstermektedir. Vance'den boşalan ABD dışişleri bakanlığını doldurmaya aday olduğu söylenemez ama 1960'lardan bu yana bir hayli boşalmış olan Amerikancılığın içini doldurmaya adaydır. aten kendisinin içi de bunun için «doldurulmuş» değil midir?

Musa peygamber çocukken, önüne konan ateşe uzanmamış eti tercih etmiştir. Bu yüzden başına gelmedik kalmamıştır. Demirel iktidarı ve dışişleri bakanı Erkmen, Musa peygamber deneyinden ders almış görünüyorlar! Ama zaman o zaman degil. Şimdi serüven, ete değil de, ateşe uzanan «çocukları» bekliyor!

İŞTE KAPİTALİZM

F. Almanya'da faşizm ve savaş suçlularının cezalandırılmak bir yana «yeniden hayata kazandırılmak» üzere korunması girişimleri karşısında Köln'de binlerce insan protesto gösterisi yaparak, bunların cezalandırılmasını istedi.

Faşizm ve savaş suçlularından hesap sorulmalıdır

Alman faşizminin yenilgiye uğratılmasının 35. yıldönümünde dünya halkları faşizmin insanlık düşmanı yüzünü ve savaşın getirdiği tahribatı unutmadıklarını bir kere daha haykırdılar. 9 Mayıs'ı Hitler özlemcileri hatırlamak istemezler. Ama faşizme karşı ve barış için mücadele veren herkes 9 Mayıs'ı her yıl tüm canlılığıyla hatırlar. Yalnızca faşizmin yenildiği gün olarak değil, faşizme karşı mücadelenin gerektirdiği görevleri bir an bile unutmayarak hatırlar.

Emperyalizmin savaş kışkırtıcılığı artarken, neo-faşist beslemeleri de faaliyetlerini artırıyorlar. Faşizmi hortlatma çabalarını cüretlendirici bir gayret ise faşizm ve savaş suçluların cezalandırılmaması ve hatta devletten emeklilik maaşı alabilecek kadar korunma görmeleri. Son olarak F. Almanya'da savaş ve faşizm suçluların yargılanmaları bir yana onları «yeniden hayata kazandırma» konusunda girişimler sözkonusu olunca faşizme karşı tüm kamuoyunun tepkisi bir kere daha yükseldi. Köln'de ve diğer kentlerde gösteri yapan onbinlerce insan, faşizm ve savaş suçlularının cezalandırılmasını istediler.

«Özgürlük ve demokrasi» şampiyonluğu yapanlar, faşizm ve savaş suçluları «topluma yeniden kazandırmaya» uğraşanlar, en az onlar kadar insanlık düşmanıdırlar. Faşizm insanlık düşmanıdır. Faşizm suçlularına ve onlara hoşgörü gösterenlere işçilerin, emekçilerin gösterecekleri hoşgörü yoktur. Yalnızca geçmiş için değil, gelecek için sorulacak hesapları vardır.

Yol-İş eğitim seminerleri

YOL - İŞ Federasyonu'nun Mersin Yol-İş Sendikası ile birlikte düzenlediği işçi eğitim seminerleri sona erdi.

Mersin Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Tevfik Özçelik'in açış konuşması ile başlayan ve 3 gün süren seminerlere, eğitimci olarak SSK Genel Müdürlük Müşaviri Selahattin Turla SBF öğretim üyesi Tevfik Çavdar ve Federasyon Eğitim Sekreteri Cahit Erhan'la Ayhan Başaran katılmışlardı.

Yönetici ve temsilcilerin izledikleri eğitim seminerleri sonunda, Yol-İş Sendikası İcra Kurulu adına bir açıklamada bulunan Mersin Yol-İş Sendikası Genel Sekreteri Ethem Cankurtaran, baskı, kıyım ve sürgünlere karşı sessiz kalmıyacaklarını ve örgüt disiplini içinde yol işçilerinin gücünü göstereceklerini söyledi.

Daha sonra, seminerlere katılan yönetim, denetim ve onur kurulu üyeleri ,sendika baş temsilci ve temsilcileri; Federasyon yönetimini işçilerin hak ve özgürlüklerine sahip çıkmaya ve mücadeleye çağıran bir metin hazırladılar.

Çağatay Anadol Bakış

Bay Ecevit'in Özgürlükçülüğü

En gerici burjuva partilerinin liderlerinin 1 Mayıs'a düşmanlıklarından kaynaklanan demagoji ve karalamalarına işçi sınıfımız alışık olduğundan «nazik» bir üslupla ve bir alt perdeden aynı koroya katılan CHP lideri, 1 Mayıs 1980'in sivrilen siması oldu.

1 Mayıs 1979'u yasaklayan Ecevit'in 1 Mayıs 1980'de işçi sınıfının gösteri yapma özgürlüğüne sahip çıkmasını kimse beklemiyordu. Ama Demirel' in hemen ardından, onun demagojilerini izlemesi, «Sosyalist Enternasyonal» üyesi CHP liderinin geldiği nokta açısından dikkat çekiyordu. CHP lideri, Partisine sempati duyan işçilerin «hangi bayraklar ardından yürüyebileceği veya yürüyemeyeceği bellidir. Hangi marşları söyleyip söylemeyeceği bellidir. Hangi resimlerin, simgelerin ardından gidip gidemeyeceği bellidir,» diyordu on gün kadar önce. Demirel'in «1 Mayıs'ta Marks, Engels, Lenin resimleri, kızıl bayraklar ve orak çekiçler» edebiyatına bu sözlerle katıldı bay Ecevit. Oysa bal gibi biliyordu ki, hiçbir 1 Mayıs gösterisinde, hiçbir sendika yürüyüş kolunda böyle resimler veya «simgeler» yer almamıştı. Çünkü, 1 Mayıs siyasi eğilimi ne olursa olsun, **bütün** işçilerin birlik, dayanışma ve mücadele günüdür. 1 Mayıs törenlerinde yalnız gençlik örgütlerinin yürüyüş kollarında bu resimler bulunuyordu. Herhalde «demokrat» Ecevit'in kendilerine bu kadar özgürlüğü bağışlayacağını düşünmüş olsalar gerek! Bile bile yapılan —hafif bir deyimle— bu tahrifat anti-komünist koroya katılmaktan başka nedir? İşçilerin 1 Mayıs törenlerine uzak durmasında belki payı olur kurnazlığı değil de nedir?

Ecevit bu kadarla da kalmadı. Devletin tüm baskı olanaklarıyla 1 Mayıs gösterilerini yasaklamak istemesi üzerine işçi sınıfı, 30 Nisan'da üretimdeki gücünü kullanınca bay Ecevit onları «yasa dışı direniş» yapmakla suçladı.

15-16 Haziran 1970'i hatırlayalım. Ecevit'in Partisinin de katkılarıyla parlamentodan geçirilmek istenen ve sendikal hakları kısıtlama amacını güden kanun tasarısına karşı işçiler direndiler. Ecevit'in tabiri ile bu direniş de «yasa dışıydı». Ama bu «yasa dışı» direniş CHP'nin özür dileyip yasa tasarısına parlamentoda verdiği desteği geri almasına ve bugünlerde tekrar ısıtılıp kotarılmaya çalışılan bu tasarının kanunlaşmamasına sebep olmuştu. Demek ki «yasa dışı» direnişlerle işçi sınıfı haklarına sahip çıkabiliyormuş. Bay Ecevit çok unutkan!

Tekelci sömürücülerin siyasal kadroları, onlardan aldıkları direktifle en temel hak ve özgürlükleri katlederken «gıkı» çıkmayan Ecevit, işçi sınıfından da aynı tavrı bekliyor. Daha çok bekler!

Bay Ecevit sık sık bir başka demagojiye de sapıyor. DİSK tabanındaki işçileri kastederek bu işçilerin halk partili olduğunu, ama onlar tarafından seçilen sendika yöneticilerinin CHP politikasının dışına çıktıklarından yakınıyor. Bu büyük bir yanılgıdır. DİSK tabanı CHP'nin çok ötesindeki özlemlerin bilincinde bir tabandır. Bu tabanın, CHP ile tek ilişkisi, seçimlerde «kerhen» CHPye oy veriyor olmasıdır. Bu da işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketindeki geçici dağınıklıktan kaynaklanan geçici bir olgudur. CHP lideri son seçimlerde bir milyon oy katbettiğini ve bunun yarım milyona yakın kısmının İstanbul'dan olduğunu ne çabuk unuttu! Bay Ecevit, demokratik özgürlükler ve sosyal haklar konusunda ne kokar, ne bulaşır. CHP politikasının işçiler tarafından benimsenmeye devam ettiğini sanmakla ayağının dünyadan ne kadar kesik olduğunu göstermektedir.

İşçiler, CHP'den kendilerini kurtarmasını beklemiyorlar. Onlar **kendi** kurtuluşlarının **kendi** eserleri olacağını çok iyi biliyorlar İşçiler CHP'den, sadece ve sadece, faşist tehlikeye karşı tutarlı tavır almasını, anti-faşist güçlerin ittifakından korkmamasını ve adım adım tekelci burjuvaziye teslim olma politikasından vazgeçmesini istiyorlar.

Okurlardan

Değerli okurlar,

Kısa kısa birkaç konuya değinmek istiyorum. Önce eğitim enstitüsündeki arkadaşların durumuyla başlayayım. Bu yıl üçüncü sınıftaki arkadaşlar mezun olmak üzereydiler. Ortada hiçbir gerekçe yokken yarı yıl tatili diye okulları bitiminden az bir süre önce kapattılar. Oysa yarıyıl tatili çoktan bitmişti. Yeniden tatile gönderildik. Bir ay sonra okula döneceğimiz sırada tatili tekrar uzattılar. Velhasıl iki ayı geçkin bir süre tatil yaptık. Bu tatilin gerekçesini sonradan öğrendik. Hem de pek değerli O. Cemal Fersoy adındaki üçüncü MC'nin yeni yıldız bakanının ağzından tatilin gerekçesi daha önce okullardan çıkarılan onbeş bine yakın faşist öğrencinin yeniden kayıt yaptırması imiş. Bu da yetmiyormuş ki Mart'ta başlayıp Haziran sonunda bitecek olan öğrenim süresini bir ay daha kısaltıp bu faşist öğrencilerin çabucak mezun edilmesi için kollar sıvandı.

Demokrat, yurtsever ve devrimci öğretmenlerin kıyımı ise sürüyor. Müfettiş raporlarıyla başarıları tescil edilen öğretmen ve idareciler bile sürülmekten kendilerini kurtaramıyorlar.

Esin TUFAN
Diyarbakır

Aynı partide 1 Mayıs'ın hasımları ve dostları...

- **CHP yönetimi Demirel'in eksik bıraktıklarını tamamlarcasına 1 Mayıs güçlerine saldırırken, aynı partinin bir grup milletvekili, 1 Mayıs güçlerinin yanında olduklarını gösterdiler.**
- **1 Mayıs'ın yasallaşması için kanun teklifi veren CHP'li milletvekillerini «yüzeysel meselelerle uğraşmakla» suçlayan Ecevit, böylece 1 Mayıs'a olduğu kadar, demokrasi sorununa da ne denli yüzeysel baktığını, bir kere daha ve tehlikeli bir biçimde ortaya koydu.**

1 Mayıs nedir ve kimler tarafından kutlanır? Bu soru dünyanın hiç bir yerinde sorulmuyor. Her siyasetten işçiler 1 Mayıs'ı kutluyorlar.

Türkiye'de bu düğüm daha çözülmedi. Demokrasiye ilişkin bütün düğümler çözülecek, o da çözülecek.

Ama çözümün bu boyutu sosyal demokratlar için değildir. Onlardan en azından 1 Mayıs'a her dönemde sahip çıkmaları beklenir. CHP, özendiği batılı sosyal demokratlara bakarsa, bu konuda nasıl davranması gerektiğini öğrenebilir.

Ne ki, 1 Mayıs 1980'de olay, demokrasi sorunu oldu. Sadece işçileri değil tüm demokrasi güçlerini ilgilendirdi. Bu nedenle demokrasi düşmanları bir koro halinde 1 Mayıs'a düşman kesildiler.

Olmaması gerektiği, mantıki olanın bu olması lazım geldiği halde Ecevit ve ekibi de 1 Mayıs düşmanlarına katıldılar. İşçi haklarını savunmaktan sözeden CHP yönetiminin, bu en doğal işçi hakkı karşısında aldığı tutum hafızalardan silinmeyecek. Geçen yıl ve bugün... Demek ki CHP yönetiminin tutumu, arızi bir olay değil, bir görüştür.

Ecevit Demirel'e alabildiğine yardım edip 1 Mayıs güçlerine saldırırken, CHP içinde demokrasi mücadelesine gereken önemi veren bir grup parlamenterin 1 Mayıs'a sahip çıkması, DİSK'e ve topyekûn 1 Mayıs güçlerine omuz vermesi önemlidir ve öğreticidir. Ama CHP yönetimi için öğreticidir.

Ecevit, 1 Mayıs güçlerine karşı hasmane olmakla kalmamış, partisi içindeki demokrasi yanlısı ve 1 Mayıs dostu milletvekillerine de karşı çıkmıştır. Bunları, 1 Mayıs'ın yasallaşmasını isteyen bir kanun teklifi verdikleri için «Yüzeysel sorunlarla» uğraşmakla suçlamaya yeltenmiştir. Ecevit'e göre 1 Mayıs ve genel demokrasi sorunu «yapaydır» da, tekellere güven vermek, gericilerle uzlaşmak ve demokrasi düşmanları karşısında pasif kalmak «derinlemesine» bir sorundur.

CHP içindeki 1 Mayıs dostu, demokrasi mücadelesine gereken değeri biçen ve emekçi haklarına karşı girişilen saldırılar konusunda da yarlı davranan sol kanat parlamenterler, bu durumu, gereken boyutta değerlendirmek zorundadırlar. 1 Mayıs'ı ve bu noktada düğümlendiği için de, demokrasi meselesini «yapay» bir sorun olarak niteleyen Ecevit'e ve politikasının piyonlarına karşı alınacak tutum yapay olmamalıdır. CHP yönetimi ile en uzlaşılamayacak noktalardan biri, demokrasi sorunu, işçi ve emekçi haklarına yönelik tehditleri ciddiye almamalarıdır. İşte onların asıl ciddiye alınması gereken yüzleri de budur.

Gericiliğe verilecek ödünlerin sınırı yoktur ve Ecevit, bundan önce olduğu gibi, 1 Mayıs'ta da, gericiliğe sınırsız ölçüde ödün verebileceğini göstermiştir. Demokrasinin geleceği açısından son derece ciddi bir tehlike olan bu geri çekilme ve uzlaşma, gericiliğe karşı halk kitlelerinde varolan nisbi yılgınlığı da pekiştirmektedir. Etkin bir demokratik blokun oluşturulması, demokrasi saflarında, özellikle CHP içindeki geri eğilimlere karşı da ödünsüz olunmasını gerekli kılmaktadır.

Sosyal demokrasinin geleceğe umutla bakabilmesi ya da yığınların kendi umutları paralelinde bir şeyler umabilmesi, dünyanın her yerinde bu akımın «sol kanat» niteliği üzerinde yoğunlaşmıştır. Emekçi halk hareketi kendi sınıf hedefleri için mücadelesinde, bu mücadeleye uygun düşen ve içinde yer alan bir sosyal demokrat harekete her zaman gerek duymuştur. CHP yönetiminde bu çerçevede bir dinamik hiç yoktur. Ama CHP içinde bu dinamiğin göstergeleri vardır. CHP tabanı ise, halk dinamiğinin bir parçasıdır. Bu nedenle CHP kitlesinin özlemleri de, CHP yönetimine karşı ödünsüz olmayı ve kesin tercihi demokrasi güçlerinden yana, ama net bir biçimde koymayı gerektirir.

Kesin tercihini yapanlar, ister istemez CHP yönetiminin bugünkü yapısıyla ters düşeceklerdir. Ama onların kararlı ve sürekli mücadelesi, bu çelişkiyi çözümlemenin yoludur. Çözüm ise ister istemez demokrasi güçlerinin ağırlık kazanması yönünde olacaktır.

Ecevit, partisi içindeki bu doğal ve haklı «çelişkiyi» görmektedir. Ama o, bu çelişkiyi de yapay bir çelişki olarak görmektedir. Ama her halde en çok şaşıracağı bu «pişmanlık» duyacağı nokta da burası olacaktır. Her şeyi «yapay» gören bir liderin sonunda kendisini yapay hale gelmekten kurtarması mümkün olmaz!

Doğrudan...
Hüseyin Hasançebi

«Omrün Akşam Ekmeği»!

Komünizm tehlikesi semineri, Anayasayı değiştirme semineri derken, seminerlere bir yenisi eklendi. «Sermaye piyasası semineri», ya da diğer adıyla Banker Kastelli Semineri!

Konuyu bankalar ve bankerler güncelleştiriyorlar. Buna sebep, aralarındaki rekabettir. Bankalar mevduatlarının düşmesinden yakınıyorlar. Tasarruf sahiplerinin kendilerine güven duymaz hale geldiklerini ileri sürüyorlar. «Birbirimizden farkımız yoktur» diyorlar ama, bankerlerle aralarındaki fark üzerinde inatla duruyorlar.

Bilindiği gibi bankalar yüzde yirmidört buçuktan fazla faiz veremiyorlar. Bu nedenle küçük tasarruflar ya da emeklilik ikramiyeleri bankerlerin elinde toplanıyor. Bankalar buna bir çare bulunmasını, faiz hadlerinin yükseltilmesini talep ediyorlar.

Bankerlere gelince; kırkbir buçuk kere maşallah! Onlar böyle bir sınırlama altında değiller. Bu nedenle yüzde kırkbirbuçuğa varan faizler verebilmektedirler.

Bankaların, ima yollu da olsa iddia ettiklerine göre bankerler birer «dolandırıcı» imişler. Çünkü bunların arkasında «devlet garantisi» yokmuş ve Allah gecinden versin, eğer bunlardan biri «dükkânı kapattım» diyecek olsaymış, binlerce küçük tasarruf sahibi emekçi mağdur olacakmış.

Buna karşılık bankerler kendilerinden emin görünüyorlar. «Ilk dolandırıcı benim» dercesine reklam yarışına devam ediyorlar. Bu arada kazanmaya da...

Bankaların faiz hadlerini yükseltme serbestisi istemelerine karşılık bankerler, «yasadışı» olduğundan kuşkuya kapıldıkları kazançlarının «yasa içi» hale getirilmesini talep etmektedirler. İsteklerinin ortak yönü ise, «paranın fiyatı»nın artırılması ve para ticaretinin her türüne yasal olanaklar verilmesidir.

Değeri biteviye düşen paranın fiyatının artması garip gelebilir ama böyledir işte. Böyle dönemlerde sermayenin fiyatı olan faiz haddi yükselir. Bu yoldan hem paranın geleceğinin kurtarılması, hem de emekçilerin tasarrufa özendirileceği umulur. Ama asıl özenti, emekçilerin elindeki tasarruflara ya da emeklilerin cebindeki ikramiyeleredir.

Kısaca, bankaların ve bankerlerin üzerinde tepiştikleri emeklilerin son umudu olan «Ömrün Akşam Ekmeği»dir. Biri diğerini dolandırıcılıkla suçlarken, kendi meşruiyetini «devlet garantisine» sahip olmasıyla açıklıyor. Ama «devlet garantisinin» küçük tasarruf sahipleri açısından ne anlama geldiği yine de belirsiz kalıyor. Faiz hadleri ne denli yükselirse yükselsin, tasarruflar devlet tahvillerine yönelmiyor. Devletin tahvilleri bile ancak sermaye piyasasına, yani Meban'ın, Kastelli'nin kasasına intikal ettikten sonra müşteri bulabiliyor. «Devlet garantisinin» Kastelli garantisinden daha garanti olduğunu garanti etmek bir hayli zor görünüyor!

Çocukların kumbarasından emeklilik ikramiyelerine kadar, birikmiş ne varsa bankerlere akıyor. Ve Allah göstermesin, bankerlerimiz iflâs edecek olsa, tasarruflarını bunlara emanet eden binlerce emekçi yurttaşımız da iflas edecek. Bu nedenle bankerlerin korunması, emekçi yurttaşların korunması anlamına gelir.

Zaten hep böyle olmamış mıdır? Kapitalistlerimizin, bankalarımızın ve bankerlerimizin çıkarı ve selâmeti, bizlerin de yararına değil midir? Onlar zor duruma düşerlerse vay bizim halimize!

MESS genel kurulunda bu gerçeği, genel başkan Şükrü Er vuzuha kavuşturdu. «Özel sektöre düşman olanlar, vatan ve millet düşmanı komünistlerdir» dedi. Kapitalizmin ekonomi politiği bundan daha iyi anlatılabilir mi?!

Demek ki devlet, emekçi yurttaşlarımızı korumak için «seminerlere» kulak vermeli, istenenleri yapmalıdır. Hattâ kendisi de böyle seminerler düzenlese iyi olur. Faiz hadleri yükseltilsin. Böylece işçiler, emekçiler, yemeyip biriktirecekler, sermaye piyasasına açılacaklar, bankerler ve bankalar kazanırken, kendileri de güvence altında olacaklar.

Kastelli bu. Paranın bir fiyatı olduğunu ilk keşfedenin kendisi olduğunu sanmaktadır. Halbuki kendisini keşfeden kapitalizmdir. Kapitalizmi keşfedecek ve fethedecek olanlar da, «tasarrufa» zorlanan emekçi yığınlardır.

«Seminerlere» devam!

Bulgaristan Halkının faşizme karşı mücadelesi
Nikifor GORNENSKİ (2)

Anti-faşist Mücadelenin Başlangıç Dönemi

Faşist eylem ve saldırılara karşı ilk direnme çağrısı, 1921 Mayıs'ında Sofya'daki binalarından birisine düzenlenen faşist saldırıyı üyeleriyle geri püskürten Bulgaristan Komünist Partisi tarafından yapıldı. Faşist çeteler daha sonra işledikleri başka bir suçla —Bulgaristan Komünist Partisi'nin başkentteki binası, Halkın Evi ateşe verildi— saldırılarına devam ettiler. «Saldırıyı saldırıyla karşıla» sloganını yükselten Parti, kendilerini faşistlere karşı savunmaları için işçileri örgütledi. Komünistler, o sırada Bulgaristan'a doğru yaklaşmakta olan Rus Beyaz Ordusu birliklerinin de içinde yeraldıkları bir faşist darbe hazırlığı hakkında bilgiler içeren belgeleri ele geçirdiler. Parti'nin bu belgeleri yayınlayarak başkent ve tüm ülke düzeyinde protesto mitingleri ve yürüyüşleri düzenleme çağrısı çıkartmasıyla birlikte, Çiftçi Partisi (BÇP) ve hükümeti faşist darbecilere karşı ciddi önlemler aldı. Kapitalizmin azgın saldırganlığına karşı verilen bu mücadele, BKP ve BÇP birbirlerinden bağımsız ve kopuk davranmış olsalar bile, bir birleşik cephe kendiliğinden ortaya çıktı.

Bulgaristan Komünist Partisi 4'üncü Kongresi (1922), birleşik işçi cephesi konusundaki Komünist Enternasyonali Yürütme Komitesi kararlarını ülke özelliğine uyarladı. Komünistler ile Çiftçiler arasında oluşan eylem birliği, gerici güçlerle çıkan bir çok anlaşmazlıkta kendisini gösterdi. Bu birlik, Çiftçi Partisi hükümetinin iki ulusal yıkıntının (1913 ve 1918) sorumlularının mahkeme önünde yargılanması için 19 Aralık 1922'de düzenlediği halk oylamasında da gözlendi. Komünistlerin ve Çiftçilerin halk oylamasında elde ettikleri ezici zafer, birleşik cephe taktiklerinin sadece işçi sınıfı içinde değil, aynı zamanda yarı-işçi ve küçük-burjuva emekçi kitleler içinde de başarıyla uygulanabileceğini kanıtladı.

1922'de gerçekleşmiş olan işçi-köylü eylem birliği, BKP ve BÇP arasında yakın bir işbirliğine vardırılmalıydı. Oysa, bu iki güçlü ve dost siyasi parti zararlı bir rekabet içerisine girdiler. Burjuva gericiliği gizlice ve ağır ağır askeri faşist darbe hazırlığını sürdürüyordu, ama BKP ve BÇP bu tehlikeyi kavramaktan uzak bir şekilde, güçlerini bu tehlikeye karşı yöneltecekleri yerde birbirlerini hedef alıyorlardı.

Komünistler ve Çiftçiler arasındaki siyasi anlaşmazlık, düşülen hatalar, anlamsız hırs ve didişmeler 9 Haziran 1923 darbesini kolaylaştırdı. Darbeden önceki altı ay süresince Bulgaristan Komünist Partisi'ne karşı girişilen bir dizi baskı uygulaması, Bulgaristan Çiftçi Partisi'nin izlediği komünistleri dışlayan ve hatta karşısına alan 'bağımsız köylü yönetimi' hükümeti politikasının bir işaretiydi. BKP, 9 Haziran 1923'te, şehir ve kır burjuvazisi arasındaki mücadelede taraf tutulmayacağını açıkladı. Parti 'tarafsız' bir tutum alarak, faşizmin azgın saldırıları karşısında militan işçi-köylü ittifakının kurulması yolunda çok uygun bir fırsatı kaçırmış oldu. Bu, doğal olarak, BKP'nin kapitalizme ve gericiliğe karşı emekçi halk mücadelesini yönetmek ve örgütlemek konusundaki görevini zaafa düşürdü.

Eylül ayaklanmasına Pazarcık bölgesinde katılan ve ölüme mahkum edilen anti-faşistler.

9 Haziran darbesinin hemen arkasından, yüzbinlerce işçi ve köylü darbeyle düşürülen meşru Bulgaristan Çiftçi Partisi hükümetini savunmak için silahlanarak ayaklandı. Bazı şehirlerin ve pek çok köyün yönetimini ellerine geçirdiler. Anti-faşist direniş BKP ve BÇP yerel yöneticilerince —bazı yerlerde birlikte, bazı yerlerde ise ayrı ayrı davranıyorlardı— yönlendirildi. Assen Halachev'in liderliğinde, Pleven'de ayaklanan komünistler, şehrin bir kısmını denetim altına aldılar. Çiftçi Tsonyu Matov başkanlığında ayaklanan bölgedeki binlerce köylü yardıma geldi ve şehri dışarıdan kuşattı. Ayaklanmacıların içerden ve dışardan sürdürdükleri birleşik hareket gerçek bir başarı ile sonuçlandı. Pleven, Kuzey Bulgaristan'ın bu en önemli merkezi, anti-faşist işçi-köylü ittifakının bir kalesi olabilirdi. Ne var ki, BKP şehir örgütü, Parti'nin Merkez Komitesi'nden aldığı tarafsız tavır alınması emri üzerine mücadeleyi durdurdu. Darbe liderleri Sofya ve Vratsa'dan gönderilen askeri takviye birliklerinin desteğiyle köylü ayaklanma orduşuna yüklendi ve onları yendi.

Komünistler, bazı yerlerde ayaklanma sonuna kadar, çiftçilerle omuz omuza darbe yandaşlarına karşı dövüştüler. 9 Haziran 1923 darbesiyle düşürülen Başbakan Aleksandır Stambolinski, Slavovitsa'daki kendi köyüne giderek bölgede binlerce ayaklanmacı örgütledi ve Pazarcık şehri üzerine yürüdü. Sadece tüfek ve tabancalarla silahlanmış ayaklanmacılar, düşman makinalı ve topçu ateşiyle karşılaştıklarında çaresiz kaldılar. Ayaklanmacılar dağıtıldı, Stambolinski tutuklandı ve daha sonra da en vahşi işkencelerden geçilerek 14 Haziran 1923'te katledildi.

9 Haziran darbesine karşı başlayan silahlı direniş günleri, devrimci işçi-köylü ittifakının ve faşizme giden yolu tıkayacak, Komünist-Çiftçi birliğinin kurulması açısından çok uygun bir dönemdi. Ama, BKP Merkez Komitesi'nin izlediği yanlış tarafsızlık politikası bu fırsatın kaçırılmasında başlıca nedenlerden birini oluşturdu. BKP, silahlı ayaklanmaya kalkan halk kitlelerini, onları örgütleyecek ve faşist darbeye karşı mücadelelerini başarıya götürecek olan siyasal gücün önderliğinden yoksun etti. Bu yüzden, meşru Bulgaristan Çiftçi Partisi'ni savunmak üzere ayaklanan emekçi halkın yenilgisi, aynı zamanda BKP'nin aldığı bir yenilgiydi. Aslında, Parti daha dövüşmeden yenik düşmüştü. Darbeyi burjuvazinin bir baskı düzeninden bir diğerine geçiş olarak niteleyerek hataya düşen ve tarafsız kalan BKP gerçek düşmanı-faşizmi göremedi ve güçlerini ona karşı yöneltmedi. BKP, Bulgaristan Çiftçi Partisi'ni bir müttefiki olarak görmediği için onunla eylem birliğini reddetti ve ortak düşmanın yenilgiye uğratılması yolunda onun imkânlarını kullanmadı. Böylece, BKP'nin 9 Haziran darbesindeki tarafsızlığı faşist diktatörlüğün kuruluşunu kolaylaştırdı.

Merkez Komitesi ve BKP'nin düştüğü hata, Komünist Enternasyonali Yürütme Komitesi'nde ve Parti'nin bazı şehir ve köy komitelerinde eleştirilere uğradı. Eleştiriler ağırlığını giderek artırdı. Tarafsızlık politikasına karşı olanlar BKP MK'sinde denetimi ele aldılar. 1923 yılının 5-7 Ağustos tarihleri arasındada süren tartışmalar sonucunda, işçi-köylü hükümetinin kurulması amacıyla kitlesel bir silahlı ayaklanma için her türlü hazırlığın tamamlanması yönünde politika izlenmesi karar altına alındı. Parti'nin acil görevleri şöyle tespit edilmişti: işçilerin köylülerin ve şehir küçük burjuvazisinin birleşik cephesinin inşası, kapitalizmin azgın saldırıları ve terörizmine karşı halkın topyekün mücadeleye sevkedilme-

Devamı s. 7, sü. 1'de

Dimitrov, Reichstag Yangını Duruşmasında

Ölümünün 56. yılında Blagoev'i anıyoruz

7 Mayıs, Bulgaristan Komünist Partisi'nin kurucusu ve ilk lideri, Bulgar halkının seçkin evlâdı Dimitır Blagoev'in ölüm yıldönümüdür.

1856'da doğan Blagoev, öğrenimini İstanbul, Edirne ve Odessa'da, daha sonra Petersburg'da sürdürdü. Çarlık Rusya'sında ilk sosyal demokrat gruplardan birinin kurucusu olan Blagoev, (bu grup Sovyetler Birliği Komünist Partisi tarihinde Blagoev Grubu olarak geçmektedir) Rusya işçi ve emekçilerinin kurtuluşu uğrunda sürdürdüğü kararlı ve yoğun devrimci faaliyetleri yüzünden sınır dışı edildi. Bulgaristan'a dönen Blagoev, 1891'de Bulgaristan Sosyal Demokrat Partisi 1. Kurucu Kongresini toplantıya çağırdı. Bu kongrede programı da kabul edilen Parti, Blagoev'in önderliğinde uzun yıllar sınıf düşmanına karşı yorulmak bilmez bir savaş sürdürdü. Bugün de aynı Parti, sosyalizmin kazanımlarının geliştirilmesi ve korunmasında Bulgar halkının öncülüğünü yapmakta, Blagoev'in Bulgaristan'da ilk kez dalgalandırdığı Marksizm - Leninizm bayrağını, proletarya enternasyonalizminin sarsılmaz kalelerinden biri olarak en yükseklerde tutmaktadır.

Blagoev, engin bir bilgi hazinesine sahipti. Politika edebiyat, felsefe, tarih vb. konularda yazdığı ve toplamı 20 cildi bulan eserleri, onun çok yönlü entellektüel kişiliğini yansıtmaktadırlar. Blagoev, gerek yüksek bilinç düzeyi, gerekse mücadeleci kişiliğiyle, «Bulgar halkının büyük sevgisini kazanmıştır. Bulgar halkı, bu sevgisini daha genç yaşındayken ona verdiği Dyadoto (Baba) adıyla göstermişti. Blagoev'in Bulgar halkı üzerinde yarattığı saygı ve etki o denli büyüktür ki, 1923 anti-faşist Eylül Ayaklanmasını izleyen ağır terör günlerine rastlayan ölümünde, faşist yöneticiler muazzam cenaze törenine müdahale etme cesaretini kendilerinde bulamamışlardı.

Bulgaristan işçi sınıfı, 1923 ayaklanmasından sonra, Parti'nin yaralarını sarma ve toparlanma döneminde, yani ona en çok ihtiyaç duyduğu bir dönemde yitirdi Blagoev'i. Fakat Blagoev'in öğrencileri ve savaş arkadaşları, onun attığı temelleri sağlı, «sol»lu saldırılara karşı korumasını bilerek, Partinin bu zor dönemi atlatmasını sağlamayı başardılar. Parti, 50 yıldan daha fazla bir süre alabildiğine zor ve elverişsiz koşullarda mücadelesini sürdürerek Devrim günlerine ulaştı.

Bulgar halkı ve tüm dünya proletaryası, ölümünün 56. yıldönümünde Blagoev'i saygıyla anmaktadır...

Sağ basından

1 Mayıs

«1 Mayıs hem tarihi itibarıyla milli değildir, hem de hedefi Amayasamıza uygun düşmemektedir.

«Bir mayısın gayesi nedir? Bütün dünyadaki işçi sınıflarının sömürüden kurtuluş ve kapitalizmden sosyalizme geçen yolundaki verdikleri ortak mücadeleyi bir sembolle canlı tutmak..» (Nazlı Ilıcak-Tercüman 1 Mayıs) Görülüyor ki, İTT gibi bir Amerikan şirketinin çöplüğünden nemalanan bir kapitalist bayan burada milli değil de, sembollere gelince milli»! Ya Bir Mayıs'ı «işçilerin sömürüden kurtulma mücadelesinin sembolü» olarak tanımladıktan sonra, karşı çıkması? Bunu önce gazetesinde çalıştırdığı işçilere okutsun. Sonra da inip çalıştıkları o loş mahzende ne düşüdüklerini sorsun!

«Ama gelingörün ki artık her şey değişti. Türkiyeniz'de 1 Mayıs ,bahar bayramı yerine bir ceza ve eza günü oluverdi...

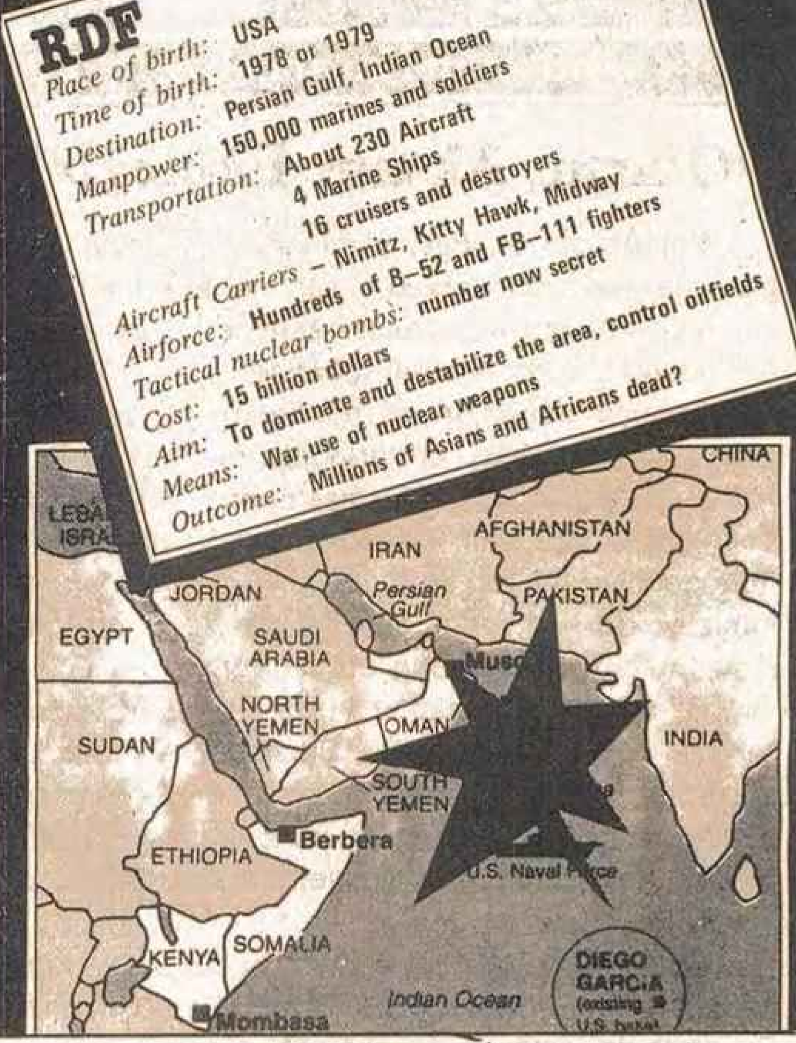
«Galata köprüsünden geçerken yıllar öncesinin 1 Mayıslarını hatırladım. Akın akın halk neşe içinde adalara, boğaza giderdi. Ellerinde.. Dolmalar, börekler, köfteler, harşlanmış yumurtalar, taze soğanlar,..rakılar şaraplar da gidilen yerden alınırdı.» (Günaydın 2 mayıs-N. Zincirkıran)

Demek ki eski 1 Mayıs'larda yerlerdi,içerlerdi ve eğlenirlerdi! «1 Mayıs günü gözaltına alınan DİSK yöneticilerinin yokluğu, eylemci komünistleri iyice şaşırttı... Böylece bir kere daha gördük ki, komünistlerin liderleri, besicileri, ideologları ve çete başları pasifize edildiğinde kandırılmış zavallılar hareketsiz ve çeresiz kalmaktadırlar. «(Hergün-2 mayıs)

Sizi bilmeyiz ama, bize öyle geldi ki, bu cümlelerin içini dışına çevirin, şu çıkar: bizler pasifize olsak bile komandolarımız günde on adam öldürmeye devam edebilirler.

«Evet bugün 1 Mayıs komünist bayramıdır. Eğer sokağa ç.kmamız yasaklanırsa halkımız kendisini hapsedenlerin komünistler olduğunu unutmasın... Milli birlik ve beraberliğimizi bozmayalım... unutmayalım. Türk işçisinin bayramı, emek sermaye barışını singeleyen 3 Mayıs günüdür. O günü coşkuyla kutlayalım!... (Hergün. K. Batu) Bize bir unutkanlık var gibi görünüyor. 3 Mayıs, MHP genel başkanı Alpaslan Türkeş'in ırkçılıktan ve Nazi yanlısı eylemlerinden ötürü tutuklandığı gün değil midir?

RAPID DEPLOYMENT FORCE

Dünya Barış Konseyi: Soğuk savaşa hayır!

ABD'nin özellikle Ortadoğu'da yoğunlaştırdığı savaş kışkırtıcılığı karşısında tüm dünya barış güçlerinin tepkisi artıyor. Dünya Barış Konseyi tüm dünya kamuoyuna soğuk savaş kışkırtıcılığına karşı çıkmaya çağırırken, yukarıdaki bildiriyi yayınladı. Bildiride şunlar yer alıyor:

ACİL MÜDAHALE GÜCÜ

Doğum yeri: Amerika Birleşik Devletleri,

Doğum tarihi: 1978-1979

Varış yeri: Basra Körfezi, Hint Okyanusu,

İnsangücü: 150 bin deniz piyadesi ve asker

Ulaştırma: Yaklaşık 230 uçak, 4 denizaltı, 16 kruvazör ve destroyer, uçak gemileri - Nimitz, Kitty Hawk, Midway,

Havagücü: Yüzlerce B-52 ve FB-III savaş uçağı

Taktik nükleer bomba: Sayısı gizli tutuluyor

Maliyet: 15 milyar dolar,

Hedef: Bölgeyi güdümü altına almak ve kargaşa çıkarmak, petrol yataklarını kontrol etmek,

Araçlar: Savaş, nükleer silahlar

Sonuç: Milyonlarca Asyalı ve Afrikalının ölümü.

Dünya barış güçleri ABD emperyalizminin Ortadoğu'ya yönelik saldırı planlarını boşa çıkartacaklardır.

Onbinlerce sanayi işçisi Havana'da yaptıkları gösteride ABD emperyalizminin tehdit ve provokasyonlarını protesto ederken, ülkeyi terketmek isteyen asalaklara «alınterimizden geçinenler, güle güle» diye haykırdı.

ABD, Küba'ya yönelik provokasyonlarını arttırıyor

● Mayıs ayı içinde, ABD kara, deniz ve hava kuvvetlerinin Karayiplerde 3 hafta sürecek manevralar yapacağı açıklandı.

ABD emperyalizmi Küba'ya yönelik saldırılarını sürdürüyor. 21 yıldır Küba'ya karşı ambargodan askeri harekata kadar her yolu deneyen ama başarıya ulaşamayan ABD, Mayıs ayı içerisinde Karayiplerde yeni bir askeri harekat düzenleyecek. Geçen sonbaharda Karayiplerde düzenlediği «gözdağı» harekatından sonra, Küba'ya ve tüm Latin Amerika ülkelerine tehdit anlamı taşıyan yeni manevraların 8 Mayıs'ta başlayacağı bildiriliyor. Programa göre 8 Mayıs'ta Küba'daki Guantanamo üssüne 2000 piyade ve 1200 asker çıkartılacak. Manevraların ABD'nin bölgede belirli aralıklarla tekrarladığı türden olmadığı ve bu «zamansız» manevranın Carter yönetimi tarafından geçen yıl kurulan acil görev gücü tarafından gerçekleştirileceği belirtildi. Bu acil görev gücü Florida'nın güneyinde Küba'ya çok yakın bir mesafede bulunan Key West'de bulunuyor. Manevralarda 20 binden fazla askerden başka 42 gemi ve 350 kadar uçağın yer alacağı açıklandı. Manevralar sırasında B-52 bombardıman uçakları da bölge üzerinde uçarak gözlemde bulunacaklar.

Carter yönetimi yetkilileri, manevraların «Sovyetler Birliği ve Küba'ya bir uyarı olduğunu ve ABD'nin bu stratejik bölgede macerayı hoş görmeyeceğini» göstereceğini söylediler.

ABD'nin Karayiplerde böyle bir operasyona kalkışması dünyanın diğer bölgelerinde ve özellikle Ortadoğu'da gösterdiği savaş kışkırtıcılığının bir uzantısıdır. Bir taraftan Küba'daki devrim öncesi kalıntıların, lumpenlerin Latin Amerika'daki gerici ve emperyalizmin kuklası yönetimler tarafından kışkırtılması istendiği, diğer taraftan El Salvador başta olmak üzere Latin Amerika'da yükselen halk hareketinin vahşetle bastırılmaya çalışıldığı bir sırada ABD'nin Karayiplerde gözdağını artırması rastlantı değildir. ABD emperyalizmi Latin Amerika halklarına yönelik yeni tertipler peşindedir.

İngiltere'de Thatcher hükümeti zor durumda

İngiltere'de işçi düşmanlığını artırarak sürdüren Margaret Thatcher hükümeti zor durumda. Son yirmi yılda hemen hiç bir hükümetin görev süresini tamamlayamadığı ve istifa ettiği İngiltere'de, Muhafazakâr Parti hükümetini de aynı akıbet bekliyor. Geniş emekçi yığınların yaşama ve çalışma koşullarını iyileştirmek yerine daha da ağırlaştırmayı, uluslararası ilişkilerde soğuk savaş kışkırtıcılığını körüklemek politikası izleyen Thatcher hükümetine karşı geniş emekçi yığınların protesto gösterileri sürüyor.

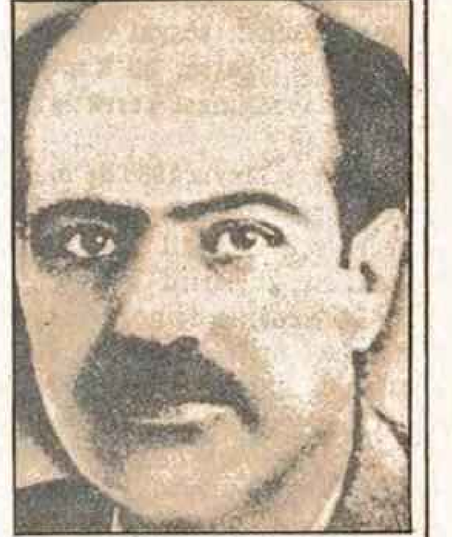
Ülkenin içinde bulunduğu şartlar gün geçtikçe daha da ağırlaşıyor. Nüfusun üçte birinin açlık içinde olduğu gerçeği, «üzerinde güneş batmayan İngiltere imparatorluğunun» gerçek yüzünü sergiliyor. Gelişmiş kapitalist ülkeler arasında İngiltere kalkınma hızı bakımından en son sırada yer alıyor. Gayrisafi milli hasıla artışı bakımından 2. Dünya Savaşı sonrasında en ön sıralarda yer alırken, bugün en geride gidiyor. 1973-77 yılları arasında İngiltere'de aylık ortalama gelirlerde hiç bir artış kaydedilmemiş, 1980'de ise artış bir yana, düşme bekleniyor. 1954'de İngiltere dünyada mamul maddeler ihracatında yüzde 20'lik paya sahipken, bu pay 1975'de yüzde 9'a düşmüş bulunuyor ve her geçen gün daha da azalıyor.

Yüzde 20'ye ulaşan enflasyon hızı karşısında satınalma gücü sürekli bir düşme gösteriyor. İşsizlik ise yaygınlaşarak artıyor.

Bu ağırlaşan yaşama koşulları karşısında geniş emekçi kitlelerin tepkisi yükseliyor. Geçen yıl Şubat-Ağustos 1979 tarihleri arasında İngiltere'de 4 milyon işçi greve gitti. 1978 yılında ise aynı sürede greve giden işçi sayısı bunun beşte biri kadardı. 1980'de ise grev sayısı daha da fazlalaşacağa benze-

Hisrov Ruzbeh İran ve dünya halklarının yüreğinde yaşıyor

İran halklarını ne emperyalizmin silâhları, ne Şah'ın kiralık cellatları sindirebildi. İran halklarının emperyalizme karşı, Şah'ın kanlı diktasına karşı yükseltilen ve başarıya ulaştırdıkları mücadelede İran işçi sınıfının yiğit evlâtları hiç kuşkusuz en önde yer aldılar. Onların yiğit mücadelesi ve kanları pahasına özgürlüğün şafağı söktü. İşte Hisrov Ruzbeh bunlardan birisi ve en önde gelenlerdir.

Hisrov Ruzbeh

Ruzbeh İran ordusunda subaydı. İran işçi sınıfının partisi TUDEH'in askeri kolunun lideri olan Ruzbeh aynı zamanda Parti'nin Azerbaycan Seksiyonu Merkez Komitesi üyesiydi. Ruzbeh askeri mahkemelerde yargılandı ve tam üç kere ölüme mahkum edildi. Ruzbeh mahkemede savunmasını bilimsel sosyalizme olan sadakatin üstün bir örneği olduğu kadar, İran halklarının demokratik kültürüne dayanan sağlam bir temel üzerinde yaptı. İddianamanin kendisini vatan haini, yurt ve halk düşmanı olarak gösteren bölümlerini tek tek ele alıp İran egemen sınıflarını kendi silahlarıyla vurdu. İddianamenin üzerine oturduğu mantık, Ruzbeh'in savunması karşısında çürümekten ve mahkum olmaktan kurtulamadı. Ruzbeh'i mahkum ettikten hemen sonra yargıç «Ruzbeh'e zulmettik» diyerek hükmü ken-

Devamı s. 7, sü 5'de

9 Mayıs - Alman faşizminin yenilgisinin 35. yıldönümü

1 Mayıs 1945. Reichstag'da dalgalanan kızıl zafer bayrağı faşizmin yenilgisini, sosyalizm ve barış mücadelesinin zaferini müjdeliyor.

Almanya'da Nazilerin işbaşına gelmesi, faşistlerin dünyayı güdüm altına alma özlemlerinin iyice açığa çıkması ve nihayet durmaksızın körükledikleri askeri hazırlıklar dünyayı yeni bir savaşın eşiğine getirmişti. Faşizm tehlikesi karşısında ortak bir güvenlik sistemi kurmak için çaba sarfeden Sovyetler Birliği, tüm ülkelere çağrıda bulunarak nereden gelirse gelsin saldırganlığa karşı çıkılması için ortak çaba gösterilmesi ve anlaşmaya varılmasını istedi. Ama Batı ülkelerinin yöneticileri bu güvenlik önerisini reddettiler. Sovyetler Birliği'ni haritadan silebilme fırsatları arayarak Nazi saldırganlığı ile anlaşmaya varabileceklerini hesapladılar. Saldırganlığı Doğu'ya yönlendirebileceklerini düşünen İngiltere ve Fransa hükümetlerinin teşviki ile Naziler önce Avusturya ve daha sonra Çekoslovakya'yı ele geçirdiler.

1938 yazında Japon emperyalistleri Sovyet topraklarına karşı bir saldırı düzenledilerse de geri püskürtüldüler. Japon ordusu daha sonra 1939 yazında Moğolistan Halk Cumhuriyeti'ne karşı giriştiği saldırıda bir kere daha yenildi. Moğolistan Halk Cumhuriyeti ile karşılıklı dayanışma anlaşması imzalamış olan Sovyetler Birliği'ni Doğu'da savaş içine çekmek plânları böylece başarısızlığa uğradı.

1 Eylül 1939'da Alman birlikleri Polonya'ya saldırdı. İkinci Dünya Savaşı başladı. Batı'lı yöneticilerin Sovyetler Birliği'nin faşist saldırganlığa birlikte karşı koyma önerilerini reddetmeleri 6 yıl boyunca milyonlarca insanın ölümüne ve sınırsız yıkıma yolaçacaktı.

Haziran 1940'da Baltık ülkeleri halkları —Litvanya, Letonya ve Estonya— faşizm yanlısı yönetimleri devirerek, Sovyet iktidarını kurdu ve SSCB'ye katıldı. Aynı yıl Beserabya ve Kuzey Bukovia'da Sovyetler Birliği'ne katıldılar. Yeni katılan Sovyet Cumhuriyetleri Sovyetler Birliği'ni güçlendirdi ve daha sonra Karadeniz ve Baltık Denizi'nden gelecek saldırıları göğüslemesini kolaylaştırdı.

Alman emperyalizminin istila tehditlerinin iyice artması üzerine, Sovyet halkı Anayurdu savunmak üzere gerekli hazırlıklarını hızlandırdı. Savunma ile ilgili gelişmelere hız verildi. 1938-40 yılları arasında yıllık sanayi kalkınma hızı yüzde 13 iken, savunma sanayiinde gelişme hızı bunun üç katına ulaşmıştı. Sovyet ordusu gelişkin askeri gereçlerle donatıldı. 1939'dan Haziran 1941'e kadar Sovyet Askeri Kuvvetlerinin nicel gücü üç kat artmıştı. Ancak Naziler 22 Haziran 1941'de Sovyetler Birliği'ne saldırdıklarında Kızıl Ordu hazırlıklarını yeterince tamamlayamamıştı.

Savaşın daha ilk günlerinde yüzbinlerce Sovyet insanı gönüllü olarak orduya katıldı. Temmuz 1941'de 5 milyon 300 bin kişi Sovyet Silâhlı Kuvvetleri saflarına katıldı ve 1941 sonunda Sovyet ordusunun sayısal gücü savaş başladığı güne kıyasla iki kat daha artmıştı. Çokuluslu Sovyet ülkesinde tüm Sovyet insanları Anayurdu tarihte benzeri görülmemiş bir yurtseverlik ve yiğitlikle savundu.

Ülkenin batısını işgal eden Nazi birlikleri Odesa, Kiev ve Smolensk'e doğru ilerliyordu. Smolensk'de Hitler'in orduları haftalarca bir adım ileriye gidemedi. Kiev 83 gün yiğitçe dayandı. Odesa'da düşman defalarca püskürtüldü. Sivastopal sekiz ay ateşe tutuldu ama dayandı. Hitler'in yıldırım harbi plânları suya düştü, savaş uzun sürecekti.

Leningrad, 900 gün süren abluka sırasında kararlılıkla direndi. Eylül 1941 başlarında Nazi birlikleri şehrin tüm giriş çıkışlarını kapattılar. O sırada şehirde 2.5 milyon insan yaşıyordu. Leningrad'la yalnızca Tadoga Gölü ve hava yolu ile temas kurulabilirdi. Leningradlılar teslim olmamaya kararlıydılar. Kısa bir sürede halk arasında savunma birlikleri oluşturuldu. Hergün 500 bin Leningradlı barikat ve siperlerde çalışıyordu. Şehirdeki fabrikalar geceli gündüzlü silâh ve cephane üretiyordu. Tüm ülke Leningradlıların yardımına koştu. Ablukanın ilk ve ikinci yılında kış aylarında Ladoga Gölü üzerinde kurulan «Hayat Yolu» Leningrad'ın hayati bağını oluşturdu. Faşistlerin tüm saldırıları Leningradlıların direnişini kıramadı. Bu defa Moskova üzerine saldırılar başladı. Moskova savaşı 1941 Eylül sonunda başladı. Yüzbinlerce Moskovalı cepheye koştu. Ekim sonlarında düşman Moskova eteklerine ulaşmıştı ama daha fazla ilerleyemedi. Kasım 1941 ortalarında Hitler orduları Moskova'ya karşı yeni bir saldırıya geçtiler. Buna karşılık 5-6 Aralık 1941'de Sovyet birlikleri bir karşı saldırı ile faşistleri püskürttü. Ocak 1942'de Nazi orduları Moskova'dan yüzlerce kilometre geri çekilmek zorunda kaldılar. Bu Nazi ordularının uğradığı ilk büyük yenilgi oldu.

1942'de Batı'da bir başka cephe açılmasından yararlanan Naziler yeni bir saldırıya geçtiler. Naziler Volga ve Kafkasları aşarak Stalingrad'a ulaşmayı hesaplıyorlardı. Tüm çetin savaşlara rağmen Kızıl Ordu birlikleri 19 Kasım 1942'de Volga ve Don bölgesinde karşı saldırıya geçerek bir kaç gün içerisinde Stalingrad'ı kuşatan faşist birlikleri kuşattı. Nazi askerleri kuşatmadan kurtulmaya çalıştılarsa da başaramadılar. Stalingrad savaşı 2 Şubat 1943'de sona erdiği zaman Naziler Volga ve Kafkaslarda 1.5 milyon asker kaybetmişlerdi. Stalingrad zaferi yalnızca düşmanın Sovyet topraklarından geri çekilmelerinin değil aynı zamanda 2. Dünya Savaşı'nın dönüm noktası oldu. Bu yenilgiden sonra Naziler son bir kere daha büyük saldırıya geçtiler. Kursk'a yönelen saldırıda da Naziler artık bir kere daha telafi edemeyecekleri kayıba uğrayarak çekildiler.

Nazilerin saldırılarına karşı, cephede savaşanlardan başka işgal altındaki bölgelerde de kararlı bir mücadele verildi. Yüzbinlerce Sovyet insanı yeraltı örgütlenmesine katıldı ve partizan hareketinde yeraldı. 1941 sonlarında Parti örgütlenmesi içerisinde 250 yeraltı örgütü bulunuyordu. Savaşın ikinci yılına varıldığında Sovyet yurtseverleri 3000 düşman trenini tahrip etmiş, 800'den fazla cephaneliği havaya uçurmuş ve pekçok uçak, tank ve diğer savaş araçlarını kullanılmaz hale getirmişlerdi. Partizanların aktif olduğu bölgelerde 300 binden fazla Nazi Subay ve askeri öldürüldü.

Cephe gerisindekiler aynı fedakarlık ve kararlılıkla savaşa katıldı. Cephenin tüm ihtiyaçlarını karşılamak için kadınlar, çocuklar ve yaşlılar cepheye gidenlerin yerini aldılar, fabrikalarda geceli gündüzlü çalıştılar. Demir, kömür, petrol çıkardılar, ekin ektiler, uçak, tank, silah ürettiler, yıkılanı yeniden yaptılar. Cephedekilerin ihtiyacını durmaksızın karşıladılar. Savaş başlangıcında kurulan fona Sovyet halkı varını yoğunu kattı. Öyleki ülkenin toplam savaş harcamalarının yüzde 15'ini bu katkı karşıladı. Doktorlar ve sağlık hizmeti görenlerin yoğun çabası ve halkın katkısı ile cephede yaralananların yüzde 75'i iyileştirilerek yeniden cepheye dönebildi.

1941 sonbaharında Sovyet topraklarından tüm düşman sökülüp atılmıştı. Artık Kızıl Ordu Sovyet topraklarının ötesinde faşizme karşı verilen mücadelenin yanındaydı. Haziran 1944'de SSCB'nin Batılı müttefikleri nihayet ikinci cepheyi açtılar Fransa sahillerine asker çıkardılar. Ama Sovyetler Birliği savaşı tüm güçlüklerini omuzlayarak sürdürdü. SSCB'de Polonya ve Çekoslovakya birlikleri kuruldu. Yugoslavya halkı Kızıl Ordu ile omuz omuza savaştı. Kızıl Ordu'nun başarılı mücadelesi ile Arnavutluk ve Avusturya'nın bir kısmı kurtuldu.

Naziler Berlin'e ilerleyen Sovyet askerlerini durdurmak için tüm güçlerini yığdılar. Ama yenilmekten kurtulamadılar. 25 Nisan 1945'de Sovyet askerleri Torgau'da Batı'dan ilerleyen İngiliz - Amerikan askerleri ile buluştular. Nazilerin teslim olmayı reddetmeleri üzerine Kızıl Ordu Berlin'i bombalamaya başladı. 1 Mayıs 1945 gecesi Reichstag'da Kızıl zafer bayrağı dalgalanıyordu.

8 Mayıs'ta Berlin yakınlarında Karlshorst'da Nazi Almanyası'nın yenik temsilcileri Sovyetler Birliği, ABD, İngiltere ve Fransa temsilcilerinin önünde «Koşulsuz Teslim Anlaşmasını» imzaladı. Güneyde Çekoslovakya'da direnen bir grup Nazi askeri Sovyetler Birliği askerlerinin 9 Mayısta başkente ulaşmasıyla, 11 Mayıs'ta tamamen teslim oldu.

Avrupa'da savaş artık bitmiştir. Bütün dünya halklarının güvenliğine ve geleceğine ağır bir darbe indirmek, sosyalizmi o tarihte kurulduğu tek ülkede yerle bir etmek isteyen faşizm yenilmiştir.

9 Mayıs, yalnızca faşizmin yenilgisini değil, sosyalizmin ve barış mücadelesinin zaferini vurgular. Sovyet halkı, insanlığın düşmanı faşizmin yenilmesi için tüm gücünü yiğitlikle ortaya koyarken ve Sosyalist Anayurdu savunurken, Avrupa halklarının anti-faşist mücadeleyle içiçe geçen devrimci savaşlarına omuz verdi ve barışın gerçek güvencesi sosyalist sistemin kurulmasında hayati rol oynadı.

Bugün 9 Mayıs, emperyalizmin savaş kışkırtıcılığı ve neo - faşizmi besleme çabaları karşısında, tüm dünya ve ülkemiz anti-faşist güçlerine, faşizme karşı ve barış içinde mücadele edenlere görevlerini bir kere daha hatırlatıyorlar. 9 Mayıs'ta faşizme karşı mücadelede Sovyet halkının destansı mücadelesi bir kere daha tüm dünya halklarına ışık tutuyor.

SOSYALİST ÜLKELERDEN

Pravda 68 yaşında

5 Mayıs 1912 yılında yayınlanmaya başlayan Pravda Gazetesi 68 yılını tamamladı.

Pravda (Gerçek) Gazetesi'nin işlevini anlamak için esas alınması gereken ölçüler pek çok. Büyük Ekim Devrimi'ni başarıya ulaştıran SBKP, Devrimin zaferini özverili bir mücadeleyle komünist toplumun eşiğine ulaştıran Sovyet halkları ve bu yaşamın olağanüstü zengin içeriği, hemen her aşamada Pravda'yı da kucaklar.

Pravda gazetesi, 1912 yılında yayına girdiği zaman SBKP'nin önünde büyük görevler vardı. Bir yandan Bolşeviklerin görüşlerini ve politikalarını Rusya'nın dört bir bucağına ulaştırmak ve onları devrim davasına kazanmak, öbür yandan da, SBKP'nin sağlı ve «sollu» düşmanlarına karşı Marksizmi savunmak, işçi sınıfının bilimsel dünya görüşünü güçlendirmek.

Pravda her iki açıdan da emsalsiz bir başarı gösterdi. Okuyucu kitleleriyle kurduğu sıcak bağ sürekli gelişti. Pravda adı Ekim Devrimi'nin tarihi ile özdeş hale geldi.

Bugün Pravda on milyonlarca okuyucusuyla dünyanın en çok okunan gazetesidir. Okuyucusuyla en yakın bağları kurmuş olan gazetedir. Devrimin büyük ve göz kamaştırıcı eserine kazıdığı çizgilerle, 68 yıl kadar eski ve deneyimli, yeni doğmuş kadar diri bir yayındır.

Tarih, Pravda ölçüsünde büyük bir başka yayına tanık olmamıştır.

Tutuklu sendikacı ve işçiler serbest bırakılmalıdır

- **Dev Maden-Sen ve Yeni Haber-İş sendıkaları kapatıldı, yöneticıleri gözaltına alındı.**
- **Gıaa-İş Sendikası Ocak 1980 tarihli bir arama kararı ile arandı, yöneticileri gözaltına alındı.**
- **DISK MYK üyeleriyle Yönetim Kurulu üyeleri hakkında gözaltına alma kararı verildi.**
- **A. Baştürk gözaltına alındı.**
- **DİSK'e bağlı sendikaların işyeri temsilcileri ve üyeleri gözaltında.**

İşçi sınıfının uiuslarası birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs'ın emekçi halk güçleri tarafından kitlesel olarak kutlanması hazırlıkları gerici, faşist güçlerin amaçlarını iyice açığa vurmalarına yolaçmıştır.

DİSK'in 1 Mayıs törenleri için valiliklere yaptığı başvuruların reddedilmesiyle başlayan anti-demokratik uygulamalar 1 Mayıs 1980 günü doruğa tırmandırıldı.

İşçi sınıfının ve emekçi halk güçlerinin en doğal ekonomik demokratik, istemlerini içeren DİSK 1 Mayıs broşürleri, afişleri ve duvar gazeteleri «yasak yayın» olarak ilân edildi. Bunların bulundurulması, taşınması ve dağıtılması suç sayıldı.

Bütün dünya ülkelerinde kutlanan 1 Mayıs'ın anlamını ve önemini ortaya koyan konuşmalar yapılması ve işyerlerinde bu amaçla toplantılar düzenlenmesi yasaklandı. Bütün bu uygulamalar gerici, faşist güçlerin ve onların ardında yer alan tekelci burjuvazinin 1 Mayıs'ın önemini kavrayan demokrasi güçlerinden ne denli korktuğunu gösterdi.

Tekelci burjuvazinin güdümündeki terör emekçi halk güçlerine karşı çocukları ve yaşlı insanları katledecek biçimde saldırtıldı. Yasaklanan 1 Mayıs'ı kutlamak isteyenlerin de aynı akıbete uğratılacağı en yetkili ağızlardan ilan edildi.

Bütün bunlara rağmen işçi sınıfının 1 Mayıs'ı engelleme girişimlerini protesto etmek amacıyla 30 Nisan günü üretimi durdurması sömürü ve baskıdan yana güçlerin şaşkınlığını bir kat daha artırdı.

1 Mayıs öncesi DİSK'e bağlı sendikalara baskınlar düzenleyerek arama tarama yapan kolluk kuvvetleri 1 Mayıs afiş ve broşürlerini bulundurdukları bahanesiyle Dev Meden-Sen ve Yeni Haber-İş sendikaları kapatılmış, yöneticileri gözaltına alınmıştır. Bunu Türkiye Gıda-İş sendikasının da Ocak 1980 tarihli bir arama kararı ile aranarak Genel Başkanı Demirhan TUNCAY Genel Sekreteri Sait AYDOĞMUŞ ve Başkan Vekili Mehmet MIHLACI'nın gözaltına alınması izlemiştir, 30 Nisan Genel Direnişi üzerine DİSK Merkez ve Yönetim Kurullarının gözaltına alınmasına karar verilmiştir. Şu anda DİSK Genel Başkanı Abdullah BAŞTÜRK, Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin bir kısmı gözaltına alınmıştır. Yöneticilerin gözaltına alınmasından sonra, DİSK'e bağlı sendikaların işyeri temsilcileri ve üyeleri geceyarısı kolluk kuvvetleri tarafından evlerinden alınarak bilinmeyen yerlere götürülmüşlerdir, Şu anda Yüzlerce işçi gözaltına alınmış durumdadır. Bu işçilerin aile leri dahi kendilerinden haber alamamaktadır.

1milyona yakın işçinin toplu sözleşme görüşmelerinin gündemede olduğu, onbinlerce işçinin ise grev alanlarında mücadele verdiği bugünlerde sendikalara yönelik baskı ve saldırıların hedefi bellidir.

Zaten kısıtlı olan grev hakkının yokedilmesini, grevlerin sıkıyönetim iznine bağlanmasına yönelik girişimleri yoğunlaşmaktadır. Daha şimdiden Genel Hizmetler İşkolundaki grevler sıkıyönetimin iznine bağlı kılınmıştır. Bunu diğer işkollarının de izlemesi için tekelci burjuvazi bütün gücü ile dayatmaktadır.

Tekelci burjuvazi güdümündeki iktidar, resmi ve sivil güçlerini başta işçi sınıfı olmak üzere bütün emekçi halk güçlerine karşı seferber etmiştir. Alınan ekonomik kararlar ve uygulamalar emekçilerin işsizliğe ve açlığa itilmelerini hızlandırmıştır. Gerici ve faşist saldırılarla, devlet terörü ile gündeme getirilen çağdışı, demokrasi düşmanı yasa tasarıları demokrasi güçlerinin sınır özgürlüklerini dahi yoketmeyi amaçlamaktadır.

Gerici faşist güçlerin Türkiye'yi emekçiler için cehenneme, tekelci parababaları için ise cennete çevirme girişimleri, en temel insan hak ve özgürlüklerini dahi yoketme boyutlarına varmışken CHP Genel Başkanı Ecevit'in daldığı gaflet uykusundan uyanmamakta ısrar etmesi ve hala tekelci burjuvazinin hizmetine hazır olduğunu kanıtlamak amacıyla ve Demirel'in valilerine yakışan bir üslupla demokrasi güçlerine karşı tavır alması deuygulamalar demokrasi güçlerinin karşı karşıya bulundukları tehlikenin boyutlarını tartışmaya yer bırakmıyacak biçimde ortaya koymaktadır.

Devrimci sendikal hareketin boğulmak istendiği ortadadır. mokrasi düşmanlarına cesaret vermekten başka bir işe yaramamaktadır.

1 Mayıs öncesinde ve sonrasında başlatılan, DİSK ve bağlı sendikaları hedef seçen en son Ama işçi sınıfımız buna olanak tanımayacaktır. Tüm 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması demokrasi güçlerinin uğrunda mücadele edecekleri ilk hedeftir.

Cam işkolunda grev kararı alındı

- **DİSK'e bağlı Hürcam-İş ve Türk-İş'e bağlı Kristal - İş Sendikaları yaptıkları ortak açıklamada grev kararı alındığını açıkladılar.**

DİSK'e bağlı Hürcam-İş ve Türk-Iş'e bağlı Kristal-İş Sendikaları basına yaptıkları ortak açıklamada, uzlaştırma kurulu çalışmalarının sona erdiğini, cam ışverenlerinin dayatmaları sonucunda olumlu bir gelişme sağlanamadığını ve grev aşamasına gelindiğini belirttiler. Yapılan ortak açıklama şöyledir:

«Hürcam-İş ve Kristal-İş Sendikaları yaptıkları güç ve eylem birliği gereğince Şişe-Cam işverenleri sendıkasına karşı toplu sözleşme görüşmelerinde ortak hareket etmişlerdi.

Üç ay süren görüşmeler sonucunda cam işverenleri sendikalarımızın ileri sürdüğü ekonomik ve demokratik talepleri kabule yanaşmamışlardır. Bunun üzerine Kristal-İş ve Hürcam-Iş Sendikaları ortaklaşa uyuşmazlık tutanağı tutmuşlardır.

«Uzlaştırma Kurulu»nun yasal süresi içinde yeni bir gelişme olmamış çünkü, kurula giren Toplu Sözleşme Taslağı aynen çıkmıştır. Bunun üzerine «Uzlaştırma Kurulu»nun sendikalarımız tarafından kabul edilmeyen raporu taraflarca imzalanmıştır.

Cam İşverenleri Sendikası da aynen MESS, Tekstil İşverenleri Sendikası gibi işçileri açlığa terketme politikası gütmektedir. Ülkemizdeki tekelci sermaye işbirliği için de işçi sınıfına ve sendikalara karşı ideolojik saldırıya geçmiştir.

Ne var ki, artan hayat pahalılığı karşısında işçilerin açlıktan ölerek fedakarlıkta bulunmaları beklenemez.

Sendikalarımız Kristal-İş ve Hürcam-İş, Cam işverenlerinin katı tutumları karşısında cam işçilerinin yaşayabilmeleri ve daha iyi koşullarda çalışabilmeleri için yasalarda belirtilen her türlü hakkı kullanacaklardır.

Uzlaştırma Kurulu'nda bir sonuç alınamadığından yasal olarak grev hakkı doğmaktadır. Sendikalarımız işverenlere yasa gereğince grev kararı aldıklarını bildirmişlerdir.

Sendikalarımız cam işçilerinin ekmek mücadelesinin başarıya ulaşması için önlerinde duran grev hakkının kullanılmasında yine ortak hareket edecekler ve ekonomik ve demokratik taleplerini mutlaka kabul ettirecekler-dir...»

Tariş üzerinde yeni oyunlar

- **Tariş Üzüm Birliği Genel Kurul toplantısında, üzüm işletmelerinin ağustos ayına kadar kapatılması ve 1000 kadar işçinin iş aktinin feshedilmesi kararlaştırıldı.**

Ocak ayı sonlarında başlatılan ve Şubat'ın ilk haftalarında sürdürülen tertiplerin ardından TARIŞ'te yeni oyunlar tezgahlanıyor. Binlerce işçiyi işten çıkararak yerlerine faşist kadroların yerleştirilmesi için TARIŞ işletmelerinde kadro fazlalığı ilan edilerek, işçilerin iş akitleri feshedilmek isteniyor.

Geçtiğimiz hafta içerisinde TARIŞ Üzüm Birliği'nin Genel Kurul toplantısında, üzüm işletmelerinde istihdam fazlası olduğu, buna karşılık düşük kapasite ile üretim yapıldığı bahane edilerek, üzüm işletmelerinin Ağustos ayına kadar kapatılması kararı alındı. Bu karara ek olarak, işletmelerin yeniden düzenlenmesine gidileceği ve istihdam fazlası olarak nitelenen 1000 kadar işçinin işine son verileceği belirtildi. Tüm bunların anlamı açıktır. 1. ve 2. MC dönemlerinde TARİŞ işletmelerinin aynı yollarla uzun süreli kapatıldığı ve bu sürede işçilerin iş akitlerine son verilerek yerlerine faşistlerin alındığı bilinmektedir. Şimdi aynı oyun bir kere daha sahnelenmek istenmektedir.

TARİŞ'e yönelik tertipler boşa çıkarılacaktır. Demokrasi güçleri TARIŞ işçilerinin yanındadır.

Sendikal haklar için mücadele yükseliyor

- **Dünya Sendikalar Federasyonu tarafından «Sendikal Haklar İçin Mücadele Yılı» ilan edilen 1980'de sendikal hakların korunması ve geliştirilmesi mücadelesi yükseliyor.**

Emperyalizmin derinleşen ekonomik bunalımı ile birlikte bu bunalımı, sömürüyü daha fazla artırarak, işçilere, emekçilere yükleme gayretleri sürüyor. Bu nedenle uzun yıllar süren mücadelelerle kazanılmış sendikal haklara el uzatılıyor, geniş emekçi kitleler daha ağır yaşama ve çalışma koşullarına boyun eğdirilmek isteniyor. ABD, İngiltere ve Fransa başta olmak üzere gelişmiş kapitalist ülkelerde bir yandan işsizlik hızla yaygınlaşırken ve çalışma hakkı açıkça çiğnenirken, diğer yandan ücretlerin sürekli olarak düştüğü, buna karşılık hayat pahalılığının hızla arttığı görülüyor.

Yine bu ülkeler başta olmak üzere hemen tüm kapitalist ülkelerde sendikal hak ve özgürlüklere yeni kısıtlamalar getirilmesi, anti-demokratik iş yasalarının çıkarılmak istenmesi bir rastlantı değil. Yalnızca yasa değişikliği değil, aynı zamanda sendika yönetici ve üyelerinin ağır baskılarla karşı karşıya kaldığı da bilinmekte. Örneğin İngiltere'de özellikle son günlerde sendika yöneticileri üzerinde tutuklama ve diğer baskıların yoğunlaştığı, Fransa'da işverenlerin toplusözleşme görüşmelerine oturmaya yanaşmadıkları gözleniyor.

Tüm bu baskılar ülkemizde daha da yoğun olarak yaşanıyor. Emperyalizme bağımlı ekonominin iflas noktasına geldiği ülkemizde, sendikalar üzerindeki baskıların sendikalaşma hakkının büyük bir pervasızlıkla, açıkça çiğnenmesi boyutlarına ulaştığı ve aştığı açıktır. Sendika yönetici ve üyeleri üzerlerindeki her tür baskı ve saldırılardan, sendikalaşma, grev ve toplusözleşme hakkını askıya alan yasa tasarılarının KİT'lerdeki toplusözleşme görüşmelerinin askıya alınmasından, toplusözleşmelerin «gözden geçirilerek», işçilerin kazanımlarının masa başında geri alınmasına ve nihayet sendikaların faaliyetten men edilmesine uzanan baskılar, Anayasa güvencesi altındaki sendikalaşma hakkına yönelik baskı ve engellemelerin açık örnekleridir.

Kapitalist ülkelerde baskı, sömürü ve savaşa karşı geniş emekçi kitleleri daha iyi yaşama ve çalışma koşulları için, sendikal haklar için verdikleri mücadeleyi yükseltiyorlar.

Milyonlarca işçinin örgütlü bulunduğu sendikalara yönelik baskılar tüm demokrasi ve barış güçlerine yönelik baskıların bir parçasıdır. Tekellerin sömürüsünü güçlendirme doğrultusunda işçilerin, emekçilerin zorbalıkla boyun eğdirilmek istenirken silahlanma ve savaş kışkırtıcılığının artırılarak dünya halklarının yalnızca geleceği tehdit edilmemekte, dahası bugün daha iyi yaşamaları önlenmektedir.

Tüm dünya işçileri ve Türkiye işçi sınıfı kazanılmış sendikal hak ve özgürlüklerini koruyacak ve daha ileri kazanımlarla pekiştirecektir. 1980 Sendikal Haklar İçin Mücadele yılı tüm kapitalist ülkelerde uluslararası işçi sınıfı hareketinin yeni kazanımlarını getirecektir.

İşçi Sözlüğü

Sınıf Sendikacılığında Demokratik Merkeziyetçilik

Demokratik sınıf ve kitle örgütü olan sendikalarda gerçekçiliğin egemen olması, bütün çalışmalarda tabanın söz ve karar sahibi kılınabilmesi demokratik merkeziyetçi işleyişle mümkün olur.

Aşağıdan yukarıya doğru işleyen sendikal demokrasi bir bütün olarak üyelerin sendikalarda söz ve karar sahibi olmalarını sağlarken, yukarıdan aşağıya doğru işleyen merkeziyetçilik ise sendikanın, bütününün çıkarlarını gözeterek gerçekçi; kararlar alabilmesini, uygulayabilmesini sağlar.

Sendikal demokrasi yani tabanın söz ve karar sahibi olması; sendikanın, bütün üyelerini sınıf mücadelesine bilinçli ve kitlesel olarak katmasına olanak verir.

Gerçekçiliğin zorunlu kıldığı merkeziyetçilik ise; sendikanın kitle kuyrukçuluğuna, pasifizme ve maceracılığa düşmeden, somut urumun somut tahlillerine dayanan kararlar alabilmesine ve organları aracılığıyla bunları yaşama geçirmesine olanak verir.

Sınıf sendikaları, demokratik merkeziyetçiliği böylesine uyumlu bir bütünlük olarak ele alabildikleri ve işletebildikleri ölçüde sınıf mücadelesine başarılı katkılarda bulunabilirler. Demokratik merkeziyetçilik, birbirine zıt olan iki öge değil, tam aksine birbirini bütünleyen ve güçlendiren iki ögedir. Bunlardan birinin gözardı edilmesi sendikaya büyük zararlar verir.

Sendika, tüm yetkili organları ve kendisine bağlı işyerlerindeki üyeleriyle bir bütünü oluşturur. Sendika, en yetkili organı olan Genel Kurulun kabul ettiği ana tüzük'e ve aldığı kararlara bağlı olarak çalışmak zorundadır. Sendika yönetim organları, sınıf mücadelesinin yoğun akışı içinde yeni ve önemli kararlar alması, uygulaması gerektiğinde ya da olağan çalışmalarını sürdürürken, ana tüzüğün ve seçimle gelmiş olmanın arkasına sığınarak, sendikal demokrasiyi yani tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesini ikinci plâna itemezler. Taban, söz ve karar sahibi olarak aşağıdan yukarıya doğru ve seçimle nasıl yönetim organlarını oluşturmuşsa; bu işleyişin sonucu olarak yönetime gelen organlar da, alacakları bütün kararlarda ve uygulamalarda üyelerin görüş ve önerilerine başvurmak zorundadırlar.

Ancak, bunun böyle olması; seçimle işbaşına gelmiş yetkili organların «Sendikal Demokrasi» adına yok sayılması anlamına gelmez. Organların yetkilerini kullanmalarını engelleyemez.

Örneğin, sendikanın yetkili olduğu bir işyerinde üyelerin tamamı, hem de haklı bir nedenle hemen direnişe geçilmesini önerebilirler. Sendikanın içinde bulunduğu koşullar nedeniyle ya da zamanlama açısından yetkili organlar bu direnişe karşı çıkabilirler. Sendika yetkili organları, diğer işyerlerindeki bütün üyelerinin de hak. ve çıkarlarını savunmakla yükümlü olduğundan, bütünü temsil ettiğinden bir işyerinin yani parçanın çıkarlarını ikinci plâna itmek yetkisini kullanabilir. Bunun sorumluluğunu yüklenerek direnişe hayır diyebilir. Demek zorundadır. «Sendikal Demokrasi», «Tabanın söz ve karar sahibi olması» gibi dayatmalar sonucu yetkili organlar, gerçekçiliği bir kenara iterek, kitle kuyrukçuluğu yaparak böyle bir direnişe evet dedikleri zaman; bu direniş bozgunla sonuçlanacağı gibi, sendikanın demokratik merkeziyetçi işleyişine de büyük zararlar verecektir.

Bu gibi durumlarda sendika yetkili organlarının bütünü temsil edecek biçimde toplanması ve bu öneriyi karara bağlaması, aldığı kararı da eksiksiz olarak aynen uygulatması gerekir.

Bu da; sendika üyelerinin eğitilmesiyle, demokratik merkeziyetçilik ilkesini bilinçli bir biçimde kavramalarıyla, seçimle oluşturulan organların alacakları kararların üst organdan alt organlara doğru disiplin içinde uygulatılmasıyla, azınlığın çoğunluğa uymasının sağlanmasıyla mümkündür. Yine bu işleyiş içinde alt organlar da üst organlara eleştiri ve önerilerini ileteceklerdir. Demokratik sınıf ve kitle sendikası olmanın gereği bu eleştiri ve öneriler titizlikle ele alınacak, eleştiri ve özeleştiri mekanizması işletilerek örgüt kollektivitesi içinde sorunlar çözüme ulaştırılacaktır.

Bu süreç içinde üst organlar alt organları, çoğunluk azınlığı ikna etmek, gerçekçi olmalarını sağlamak ve oybirliği ile kararlar almak için çabalamalıdır.

Demokratik merkeziyetçi işleyişin sağlıklı bir biçimde işletilebilmesi için de;

Sendika organlarının işyerlerindeki bütün üyeleri temsil edecek biçimde ve seçimle oluşturulması,

Birim örgütlenmesini temel alan ve böylece genel merkezden işyerlerindeki üyelere kadar ulaşan sağlıklı bir örgütlenme ağının yaratılması,

Düzenli eğitim çalışmalarının desteğiyle güçlendirilen bu örgütlenmenin aracılığıyla bütün üyelerin sınıf mücadelesine etkin katılımının sağlanması, sendikal mücadele içinde dürüst, fedakâr, bilinçli ve kararlı davranışları ile ortaya çıkan unsurların işçi sınıfı bilimi ve sınıfsal mücadele araçları ile donatılması,

Yönetim organları, danışma organları, genel temsilci ve üye toplantılarının aksatılmadan, düzenli ve disiplinli bir biçimde gerçekleştirilmesi gerekir.

Ancak bu koşullar yerine getrildiğinde demokratik merkeziyetçilik geçerlilik kazanabilecek; sendikal demokrasiyi ve gerçekçi sınıf mücadelesini geliştirerek, güçlendirecektir.

İş Hukuku

Sosyal Yardımların Vergilendirilmesi

Bu yazımızda işçilere ödenen yemek, yakacak, elbise ve ayakkabı, öğrenim, konut ve kira, evlenme ve doğum, ölüm ve çocuk yardımı paralarından sigorta primi kesintisi ile, gelir, mali denge ve damga vergisi kesintisi yapılıp-yapılmayacağı sorusunu açıklamaya çalışacağız.

I — YEMEK YARDIMI:

1) Sigorta: SSK Genel Müdürlüğü'nün 19.7.1974 tarih ve 1762 Sayılı Genelge'sine göre; işyerlerinde işveren tarafından yemek çıkarılması, yemek çıkarılamıyorsa parasının verilmesi hallerinde bu bedeller, hiçbir şekilde sigorta primi kesintisine tâbi olamaz.

2) Vergi: Gelir Vergisi Yasası'na göre, bir işyerinde çalışanlara yemek vermek suretiyle sağlanan menfaatlerden gelir vergisi kesintisi yapılamaz. Burada önemli olan nokta; yemeğin işyerinde yenmesi ve işveren tarafından hazırlattırılmış olmasıdır. Örneğin yemeğin işçiye işyerinin bulunduğu civardaki bir lokantada hazırlatılarak işyerinde verilmesi durumunda vergi kesintisi yapılamaz.

Ancak, işçilerin civardaki lokantada yemek yemeleri halinde, vergi kesilecektir. Gene işçiye yemek bedelinin para olarak ödenmesinde de vergi kesintisi uygulanır.

Ramazan ayında oruç tutan işçilere yapılan yemek yardımı, yemek verilmesi veya yemek bedelinin ödenmesi durumuna bakılmaksızın, gelir vergisine tâbidir.

Yemek bedelinin vergilendirilmesi, asıl ücretle birleştirilerek yapılır.

Bu tür ödemeler ayrıca yüzde 3 Mâli Denge ile binde 40 Damga Vergisine de tâbidir.

II — YAKACAK YARDIMI:

1) Sigorta: Yakacak yardımlarından, her ay ya da yılda bir defa ödenmiş olmasına bakılmaksızın sigorta primi kesintisi yapılamaz.

2) Vergi: Yakacak yardımları, gelir vergisine tâbidir. Ancak asıl ücretten ayrı olarak vergilendirilir. Bu yardımlar da malî denge ve damga resmine tâbidir.

III — ELBİSE-AYAKKABI YARDIMI:

1) Sigorta: Elbise paraları, elbise dikiş paraları ve ayakkabı bedelleri, ne şekilde ödenirse ödensin, sigorta primi kesintisine tâbi değildir.

2) Vergi: Gelir Vergisi Yasası'na göre; resmî ve özel kuruluşlarca işçilere işin gereği olarak verilen ve işten ayrılmaları halinde geri alınan, demirbaş niteliğindeki giyim eşyasından gelir vergisi kesintisi yapılamaz.

Bu şartlara uymayan yardımlar gelir vergisine tâbidir. Yardımlar asıl ücretten ayrı olarak vergilendirilir. Ayrıca malî denge ve damga vergisi kesintisi de uygulanır.

SANAT-KÜLTÜR-BİLİM

Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı da SANAT

5 Mayıs 1818'de doğan Karl Marks'ı 162. doğum yıldönümünde derin bir saygıyla anıyoruz. İnsanlığa, insanlığın kurtuluşunun öncüsü işçi sınıfına dünyayı kavrama ve değiştirmede bütünlüklü ve bilimsel bir dünya görüşü kazandıran Marks, eserlerindeki kısa, ama belirgin değinmeleri, yazı ve mektuplarındaki genellemeleri ile sanat ve edebiyatın bilimsel kuramının temel ilkelerini de bıraktı. Sosyalist gerçekçilik, Marks ve Engels'in estetik sorunlara bakışından hareketle bugünkü konumunu kazandı. Fedoseyev, Bakh, Golman, Kolpinsky, Krylov, Kuzminov, Malysh, Mosolov, Y. Stepanova'nın kollektif ürünü KARL MARKS Biyografisi'nden Marks'ın sanata ilişkin görüşlerini aktarmayı gerekli görüyoruz:

...Marks, bir yandan üretim ilişkilerinin toplumsal gelişmenin ekonomik temeli olduklarını kabul etmekle birlikte, öte yandan da sürekli olarak siyasî ve ideolojik üstyapı alanına giren süreçlerle uğraştı ve bunların temele olan bağımlılıklarını ve temel üzerindeki karşı etkilerini izledi.

Marks toplumsal bilincin bir şekli olarak sanatın da derin bir incelemesini yaptı. Geniş okumasına ve insan kültürünün en iyi ürünleri hakkındaki bilgisine dayanarak Marks, daha 1840'ların başlarında yeni materyalist estetiğin temelini oluşturan bir dizi sonucu formüle etti.

Marks, sanatın maddi önşartlarını ortaya çıkaran ilk kişiydi. **1844 Ekonomik ve Felsefi Elyazmaları**'nda insanın güzeli algılama ve yeniden üretme ve «maddeyi güzelliğin kanunlarına uygun olarak» şekillendirme yeteneğinin gelişmesinde emeğin rolünü göstermişti. Marks aynı zamanda insanın sanat eserleri yaratma yeteneğinin insanın antropolojik tabiî niteliklerinden çok varoluşunun toplumsal ve tarihi şartlarından kaynaklandığını vurguladı. Bu şartlarda meydana gelen herhangi bir değişiklik estetik ideallerde, ihtiyaçlarda ve standartlarda bir değişiklik yaratmaya yönelir.

Marks, sanatın toplumsal hayatta büyük bir rol oynayabileceğine inanıyor ve yaratıcı sanatı hem bir dünyayı yansıtma, hem de bir dünyayı özümleme şekli olarak görüyordu. Marks, ilerici sanatın toplumsal süreç, eğitim ve toplumun üyelerinin ruhsal gelişmeleri üzerinde ilerici bir etki yaptığından emindi.

Marks, sanatın tabiatı gereği toplumsal olduğunu ve tarihî olarak geliştiğini açıkladı ve belirli sınıfsal güçlerin —uzlaşmaz sınıflardan oluşan bir toplumda— ideolojileri, sınıf çelişkileri ve sınıfların siyasetleri tarafından sanata yapılan etkileri gösterdi. Sanat eserlerinin içerikleri, sanat ve edebiyatta şu ya da bu janrın var olması toplumun gelişme düzeyi ve toplumun yapısı tarafından belirlenir. Marks bunu, farklı çağların ve dönemlerin sanatlarının eş ve benzerlerinin olmamasının ve çağın şartları içinde sözgelimi eski Greklerin mitlerinin ve epik şiirlerinin yeniden yaratılamamalarının, böyle bir şeyi yapmanın imkânsız olmasının nedenlerinden biri olarak görüyordu. «Greklerin hayal âlemini ve bu nedenle de Grek sanatını belirleyen tabiat kavramının ve toplumsal ilişkilerin kendi kendine çalışan iplik eğirme makinalarının, demiryollarının, lokomotiflerin ve elektrikli telgrafların bulunduğu bir dönemde varolması mümkün olabilir mi?

Marks, bayağı sosyolojik yaklaşıma karşı bir uyarısında toplumsal hayatın ya da çeşitli sınıfların ideolojilerinin sanat alanına yansımasının dümdüz ve mekanik bir şekilde olmadığını söylüyordu. Toplumsal gelişmenin genel kanunlarına bağlı olduğu halde, yaratıcı sanatın belirli bir bilinç şekli olarak kendine özgü özellikleri ve işleyişi vardır. Bunlardan birisi şudur: Sanatın parladığı dönemler, maddî üretim de dahil, diğer alanlardaki yükseliş dönemleriyle çakışmayabilir. İdeolojinin ve özellikle sanatın da nispeten bağımsız gelişmesini hesaba katmak gerekir. Sanat eserleri belirli toplumsal şekillere bağımlı olmalarına rağmen, ikincinin, yani o toplum şekillerinin yok olmasıyla birincinin yani sanat eserlerinin önemi azalmaz. Marks örnek olarak eski Greklerin «bize zevk veren ve belirli bakımlardan bir standart ve erişilemez bir ideal olarak kabul edilen», sanatlarına ve epik şiirlerine atıfta bulunur. Marks devamla bunun derin bir açıklamasını ya-

Devamı s. 7, sü. 2'de

Marks'ın Sanata İlişkin Başlıca Görüşleri

● *...hayvanlar yalnızca kendilerinin ya da yavrularının gereksemeleri için üretim yapar; üretimleri tek taraflıdır, oysa insan evrensel üretimde bulunur; hayvanlar yalnız dolaysız fiziksel gereksemelerin zoruyla üretim yapar, oysa insan fiziksel gereksemelerden bağımsız olarak üretir ve ancak bu gereksemelerden kurtulduğu zaman üretir. Hayvanlar yalnız kendilerini üretir, oysa insan bütün doğayı yeniden üretir; onların ürünleri doğrudan doğruya kendi fiziksel gövdelerine bağlıdır, insan ise serbestçe kendi ürününe bakabilir. Hayvanlar yalnız kendi türlerinin ölçüleri ve gereksemelerine göre yaratırlar, insan bütün türlerin ölçülerine göre üretir ve nesnenin kendi içinde yatan ölçüsünü her yerde bulabilir. Dolayısıyla insan aynı zamanda güzelliğin kurallarına göre yaratır.*

● *Sanat yetisinin yalnızca birkaç kişide toplanması ve içinden çıktığı büyük yığınlarda boğulması emeğin dağılımının sonucudur. Bazı toplumsal koşullarda herkes çok iyi birer ressam olabilseydi bile, bu, herkesin özgün birer ressam olmasını engelleyemecekti, öylesine ki, burada da «insanî» emekle, «tekil» emeğin ayrımı saçmalığa varır, anlamsızdır. Sosyalizmin son aşamasındaki bir toplumun örgütlenmesi sanatçıyı yörel ve ulusal sınırlılık yükünden, bireyi de yalnızca bir ressam, bir yontucu vb. gibi belirli bir sanata bağlamaktan kurtaracaktır. Gerçekten bu nitelemeler bile bireyin uğraşındaki gelişmenin darlığını ve emek dağılımına olan bağlılığını ortaya koymaya yetmektedir. Sosyalizmin son aşamasında ressam diye bir şey olmayacaktır, birçok uğraşı olan, bu arada resim de yapan insanlar olacaktır.*

● *Zihnî ve maddî üretim arasındaki bağı incelemek için, her şeyden önce maddî üretimi, genel bir kategori olarak değil, tarihî olarak belirlenmiş biçimi içerisinde anlamak esastır. Örneğin kapitalist üretim biçimine tekabül eden zihnî üretim tipi, ortaçağ üretim biçimine tekabül edenden oldukça farklıdır. Maddî üretimin kendisi, özel tarihî biçimi içerisinde anlaşılmadıkça, ona tekabül eden zihnî üretimin özelliklerini, ya da ikisi arasındaki karşılıklı etkileşimi kavramak imkânsızdır.*

● *Güzel sanatlardan zevk almak istiyorsan, senin de sanat kültürün olmalıdır; başkalarını etkilemek istiyorsan, senin de diğerlerine, uyandırıcı ve olumlu etkiler yapıcı gerçek bir insan olman gerekir.*

● *Yapıtlarımın, eksiklikleri ne olursa olsun, sanatsal bütünlük oluşturma gibi bir erdemleri var. Bu da benim yöntemimle elde edi-*

Devamı s. 7, sü 7'de

Yetkin Sanat ve İşçi Sınıfı

Seyyit NEZİR

Ne Marks, ne de Engels, sorunlara yönelen, —doğrudan— gerçekçiliği devrimci sonuçlar üretmek için irdeliyen sanat ürünlerine karşıydı. Nitekim Balzac ve Shakespeare'i değerlendirmelerinde, toplumsal gerçekliğin yaşanılan dönem için gizli kalan öğelerini yüze çıkarma başarılarına ağırlık vermeleri, bunun göstergesidir..

Ancak, sanat yeteneğinin kendi amacını, sanat olarak somutlaşma amacını çiğnememesi koşuluyla! Konuyu pek çok değinmesinde kesin bir açıklıkla ortaya seren Engels, Marks'ın da ayni ilkede birleştiğini vurguluyor: «Marks, kusursuz olmayan, yetkinliğe ulaşamamış bir yapıtın işçilere sunulmasına bir suç gözüyle bakıyordu.»

Gerçi, insanın ileri bir sanat beğenisi olgunlaştırması, toplumsal ilişkilerin el verdiği kültürel gelişmeyle dolaysız bağlantılıdır. İşçi sınıfının gerek sanat ürünleriyle sürekli bağlar kurması, gerekse sanatsal becerilerini dışa vurması, kendisini çevreliyen koşullarla sınırlıdır. Bu koşullar, burjuvazinin işçi sınıfını her türlü maddî ve manevî edinmeden yoksunluğa mahkûm ettiği koşullardır. Dahası kapitaliste sömürülmek için tüm üretken yaratıcı gücünü onun emrine verebilmek için, Marks'ın deyişiyle, «insanlığından bile özgür» olmak zorundadır işçi sınıfı, yani insanlığından da yoksun kalmak durumundadır. Her türlü üretici etkinliği kapitalistin eli altında ve yalnız onun için olmalıdır.

Emek ki, insanı insan yapan süreçtir, insanın bu yeteneğinin somutlandığı yerde, bu somutlanışın ayni zamanda insanı zincire vurması, işçinin emeğini özgürce geliştiremeyişi, onu her yönden bağımlılaştıran bir süreci başlatır. Oysa bu sürecin aşılma olanağı da yine kendi içindedir. O süreci aşarak, o sürecin içinde uç veren özgürlüğünü gerçekleştirecek ve bunu yalnız kendisi için değil, tüm insanlık için yapacak olan, yine işçinin kendisidir.

Nasıl? «Bu, tamamıyla araştırmaya, araştırma da emek bölümüne ve emek bölümünün insanların öğrenimleri için yarattığı koşullara bağlıdır.»

Bu demek ki, emekçinin yaşadığı çelişkisi, emekçinin de çelişkisidir. İşçi sınıfı, kendini kurtarmanın bilgisini köleliğe mahkûm olduğu koşullardan çıkaracak, o koşullarda var edecek, üstelik bunu salt kendi için değil, kendi kurtuluşuyla gerçek biçimde kazandığı insan niteliği için yapacaktır. Ama şimdiki insan oluş niteliğinden başlıyarak! Ve bu, şimdiki insan oluş düzeyi, onda, bütün bir tarihin birikimi olarak vardır. Onun emeğinde somutlaşan bütün tarihtir ve o, bunun bilincini edindiği oranda misyonuna yaklaşacaktır.

En somut ilişkilerde, en soyut değerleri, kalıcı öğeleri bulup çıkarmakla yükümlü olan sanat, bunu yapabildiği ölçüde özgün ve yetkin bir olanaktır. Bu, tersi için de doğrudur: Özgün ve yetkin olduğu oranda, bağrında kalıcı insanî öğeleri toplamış demektir.

Emek sürecinin işçi sınıfına sağladığı, yada işçi sınıfını bağladığı koşullar, sanatçının da ortamıdır. Olmak zorundadır. Sanatçı, ne denli kavrayıcı bir ilişkiler bütünlüğüyle bu ortamda yer almışsa, kullandığı dil ve yarattığı gerçeklikle ne denli bu ortamın zorunlu bir kesiti halindeyse, bu ortamdan çıkış önerisi de o denli gerçekçidir.

Çünkü ortamın bilincine varış, ayni zamanda onu aşmanın ilk koşuludur. Bu ortama, onun kurallarına karşı çıkış için gerekli olan dışardan yaklaşım, —onun, kendinden ilerde bir parçası durumundaki eleştiri ve yerine yenisini koyma tavrı— ayni ortam içinde bulunabilmekle elde edilebilen bir sonuçtur. Kapitalizmin ekonomi politiğini yapmak ve onu aşmak için kapitalizmin koşullarında yer almak zorunluluğu gibi.

Yetkin sanat, işçiyi bulunduğu konumdan ileri götürebilen sanattır. Ama böyle olması, o konumdan kalkarak yaratılabilmesiyle olanaklıdır. Marks, bayağılığın ve sığlığın batağından çıkabilmiş olan sanattan yanadır. Bu yetkinliğe ulaşabilen sanatın gerici, doğrudan doğruya gerçekliğin dilidir. Kendi özgünlüğünü, bu dilin en belirgin öğelerinde bulan, o öğelerin zengin diyalektiğiyle kuran sanat! Bu, işçi sınıfı önde de zorunlu olan sanattır.

KİTAP

«Cephe Rüzgârları»

Hasan İzzettin DİNAMO

1940'da şiirleriyle gelip Yeni Edebiyat'ta benimle tanışan, bana büyük bir yetenek olarak görünen bir şair ahbabım, o zaman hiç iz bırakmadan birdenbire ortalıktan yitmişti. Şimdi, kırk yıl sonra, 1980'de bana «Cephe Rüzgârları» adlı şiir kitabını göndererek o zamanki duygu ve düşünceleriyle görünüyor. Kendisini unutmuş olduğumu sanarak da şiir kitabının başına şunları yazmış: «1940 yılında Küllük'te Suat Taşer ve Hüsamettin Bozok'la tanıştırılmıştık. Bilmem anımsadınız mı?»

Ozanın bu kitabındaki cephe rüzgârları, herhalde İkinci Dünya Savaşı'nın özgürlük cephelerinde esmektedir. O günlerin, sarı saman saçlı, mavi gözlü, bembeyaz yüzlü zeki şairi, ilk şiirinde şöyle diyor:

Şöyle verip omuz omuza/ Sizinle bir kurşun atamadım /Aynı karavanadan yemek yeyip/ Aynı mataradan su içemedim/ Ben dağlara attım mermiyi/ Nişan levhalarında görüldü marifetlerim/ Ben ikinci dünya savaşı günlerinin/ Üç numaralı eri/ Aynı minval üzere bulunamadımsa/ Aynı minval üzere çırpındı/ Bu küçücük yüreğim / Kitaplardan destanlarınızı öğrenip/ Günlük gazete sütunlarında/ Kahramanlıklarınızı okudum./ Küfrettim sizlerle birlikte/ Sarışın sürülerle/ Karagömleklilere...

Fuat Ofşin'in bu küçük kitabında zaten az şiir var. Bundan sonra çıkarmak üzere hazırladığı kitapta herhalde daha çok konuşacak. Salt bir düşün vermek üzere, okurlara bir parçacık daha sunmak isterim:

Kuluçkaya yatmıştı toprak /Ağaçlar çıplak dallarıyla sırıtıyordu/ Cepheden dönmüş askerler geçiyordu/ Caddeden/ Askerler/ Askerlerin yüzleri/ Düşman eline geçmiş topraklar gibi/ Gülmüyordu.

Bir başka yerde şöyle diyor:

Çok kan zayi etmiş/ Yaralı asker için/ Kan lazım diyordu doktor/ Hemşire Pola / Hiç düşünmeden/ Kanıyla canını da verdi/ Şimdi sen / Sevilip de unutulan bir şarkının/ Tekrar hatırlandığında duyurduğu/ O büyük haz gibi geçtin içerimden/ Hemşire Pola.

Yitikler dünyasından birdenbire çıkıp gelen şairin ikinci kitabını da merakla beklemeliyiz..

Somut Dergisi ve «12 Mart Hikayeleri» özel sayısı

Zeynep KARABEY

Kitaplarını çok satan piyasa romanlarının ardına gizleyip, gözleri makinalı tüfek gibi kitap parçalayan «arayıcı»lardan kurtulmaya çabalayanlar... Yolda özgür dolaşırken içinden «herkesi tutukladılar da neden beni içeri almadılar?» diye dertlenen «aydın»lar... Elindeki tutuklunun karısını, çocuklarını, bunların birbirlerine olan sevgilerini kendi gözleri ile gördükten sonra, «şunu salıversem bana ne ceza verirler?» diye düşünmeye başlayan güvenlik görevlisi... İşkencecisi ile arasında küçük bir insanlık bağı doğan genç kızın parçalanan gövdesine sıkı sıkı sarılmış sapasağlam iç yapısı... İşkencecinin, elinde olmadan insanca işler yapıp sonra işkenceci olarak yakalanmaktan doğan korkunç bunalımı... Kişilerin «savaşma»larından tek anladığı kurtuluş savaşı olan emekli subayın, ideolojik savaş karşısındaki ikilemi... Yoksul köylü çocuğunun, tutuklanan işçi abisini kurtarmak için bulduğu yürekli ama yine de çocukça çözüm...

12 Mart'ta olan bitenler öyküler, öyküler... Doldursa yine de öykü kitaplarına sığmayacak denli çok. Bir 12 Mart yıldönümünde bunca yazın dergisi arasında yalnız biri, çok kısıtlı olanaklarına karşın, «12 Mart hikâyeleri özel sayısı» çıkartmakla, o olan bitenlerden küçük de olsa bir kesit yansıttı. «Somut» dergisini, yazınımızda neredeyse bir akım oluşturacak denli zengin «12 Mart yazını»na yer verdiği için kutlamak gerek.

Somut, bu özel sayısının başında şunları diyor:

«Faşizm Türkiye'ye, «rap... rap... rap...« diye kaz adımı yürüyüşün ayak sesleriyle gelmedi. Ayaklarının ucuna basa basa usul usul sokuldu. O kadar ki, 12 Mart muhtırasını imzalayan generalden, en bilinçli yazara, en ilerici aydına varıncaya dek hemen herkes önce alkış tuttu. Faşizm balyozu kafamıza inince ayıldık. 12 Mart'ı o dönemin gazete sayfalarında kalmış kuru haberler halinde bırakmamalı ki, en iyi niyetli askerden en sorumsuz sivile değin tüm ulusumuz bir kez daha aynı yanlışa düşmesin. Bunu da ancak edebiyatçılar yapabilir. 12 Mart hikâyelerini bir araya getirişimizin başlıca nedeni budur.»

Dergi yöneticisi ve sahibi Necdet Ökmen, böyle bir sayıyı çok daha geniş olarak çıkartmak istemesine karşın, düşündüklerini gerçekleştiremeyişinden yakınıyor. Yakınıyor ama bir de çevreye bakıyorsunuz ki, bu kadarını yapan bile çıkmamış. İşin bu yanı gerçekten ilginç.

Somut'un önsözünde söylediği gibi, 12 Mart'a herkesin alkış tuttuğunu böyle bir «geliş»in yinelenmemesi için edebiyatçıların tek güç olduğunu tartışabiliriz. Ama bizim asıl amacımız, bazıları yeni kalem olan öykücülerin yapıtları üzerinde durmak.

«Günlük dışı» öyküsü ile Remzi İnanç, cezaevinde siyasal suçtan yatan bir hükümlünün ağzından, o günlerin koşullarında kişinin en özel duygularının kaleme alınmasının bile nasıl ince elenip sık dokunduğunu anlatmakta. Bir günlük tutan hükümlü «kendi kendiyle konuşmaları, dertleşmeleri»ni bile kendine saklayamayacağını yüreği ağzında bekler, umulmadık ihbarlar sonunda öğrenmekte. Öykü, zaman zaman tekdüze bir anlatıma sahip oluyor ama az kişi yaşamadı o hükümlünün yaşadıklarını. Öykü tekniği üzerinde fazla tartışılmazsa, yaşanan bir olaya değinmiş, İnanç.

«Somut»taki öyküler arasında o günlerdeki burjuva aydınının çektiklerini dile getirenler çoğunlukta. Bunlardan en başarılıları arasında Samim Kocagöz'ün «Yıllaryılı», Necdet Ökmen'in «Fırtına», Talip Apaydın'ın «Üstümde Bir Ağırlık» adlı öykülerini saymalıyız. Ökmen'in öyküsü, kitaplarını kahrolası yazgından kurtarmaya çalışan bir aydının çektiklerini yalın, rahat, akıcı bir dille anlatmakta. Kişilerin belki de dostlarından bile gizledikleri bir olayı yaşamış Necdet Ökmen. Yaşadığı gibi de satırlara dökmüş.

Samim Kocagöz «Yıllaryılı»nda emekli paşanın «kan gövdeyi götürüyor» bir ortamdaki yabancılığını, bir yandan da o ortamı birşeylere benzetmeye çalışmasını çok canlı bir anlatımla aktarıyor. Paşa, kurşun yarası ile eve dönen torununu görünce hangi ruh durumuna girip de avaz avaz marş söylemeye başlar? Kocagöz'ün öyküsü bir solukta okunuyor ama okunma süresinden daha uzun düşünmek gerektiriyor.

İlginç öykülerden biri de, Mustafa Belen'in «Yediveren»i. Yazar, bir çiçeği, kışlanın kapısına dikmiş. Ondan sonra başlıyor çiçeğin gözüyle, olan biteni anlatmaya. Bir gülün ağzından kışla ya da tutukevi gibi bir yapıda olan bitenleri dinlemek... 12 Mart olaylarına bir çiçeğin bakışıyla yaklaşmak... Tüm bunlar Balel'in öyküsünü gerçekle iyi bağdaşmış düş gücüne kavuşturuyor. Yalnız, böyle bir yolu seçmiş dengeli vermesi belki öyküyü daha etkili kılardı. Belki de olan yazarın çiçeklerin serüvenleri ile insanlarınkini daha 12 Mart ağırlıklı öykülerin içinde olduğu için bu öykü olayın özünden uzaklaşmış, gereğinden çok uzatılmış gibi geliyor.

Yepyeni bir yazar olan Gülseli İnal, bir işkenceyi anlatmakta. «Yer, gök, insan» özellikle güçlü tanımlamaları, duygusal çözümlemeleri ağırlık kazanan bir öykü. İşkencenin insan bedeninde yaptıklarını kestirmek olası ama insan ruhunda olan bitenler? İnal bunlara da değinmiş. Bu arada «insanlık» denen ögenin fiyaskosu, yazarın belirli bir insan kesimine karşı takınılması gereken tutumu belirleyişi oluyor.

İnal'ın öyküsü ile Onur Kerem'in «Bir gölgeyi devirmek» adlı öyküsü, tutuklu ile tutuklayan, işkence gören ile işkence yapan gibi çelişkili konumlardaki insanları ele aldıklarından ortak yanlar taşıyorlar. «Bir gölgeyi devirmek» hem anlatım, hem işleniş, hem de ele alınan olay yönünden çok başarılı. Yazarın sonuçta hafif bir belirsizlik bırakması bile başarılı. Onur Kerem'in takma adla yazan ünlü bir yazarımız olduğu da söylendi bu arada. Kim olursa olsun, öyküsü önemli bir çelişkiye beceriyle basıyor parmağını...

12 Mart yazını gerçekten bir derginin sınırları dışına fazlasıyla taşar. Ama bu tür birkaç öyküyü bir arada okumak, başka başka kalemlerden aynı olayın yansımalarını izlemek, o tüyler ürpertici duygunun insanın sırtını buz gibi yapmasına neden oluyor. Bu yönden «Somut» amacına ulaşmış. Keşke olanakları çok olsaydı da 12 Mart'ı konu alan yazarların yapıtlarından daha çok örnekler verebilseydi.

O da olur.

Gerçek — Sahibi: Ali Kar — Sorumlu Müdür: Hamit Çaylı — Adres: Başmusahip Sokak Tan Apt. 10/11 Cağaloğlu-İstanbul — Dizgi: Kitle Gazetecilik Matbaacılık A.Ş. Baskı: Hürriyet Ofset Tesisleri

Savunma İşbirliği

Baştarafı s. 1'de

verilmiş bir «izin» olarak nitelendiriliyor. ABD'ye verilen izinler ise bir hayli kabarık.

ABD hükümeti anlaşma ile 12 üsse yerleşme olanağına kavuşuyor. Buna ek olarak, bu 12 üsdeki askeri faaliyetlerine destek niteliğinde ve istediği kadar üs ya da «tesis» açmak, ABD hükümetinin hakkı olacak. ABD, bu sınırsız hakkını, Türkiye'nin topraklarına dilediği kadar ve biçimde yerleşirken, ayrıca bedeli ödemeksizin kullanabilecek. Ama anlaşma bu duruma şu bağlayıcı (!) hükmü de uyguluyor: ABD bedel ödemeksizin kiraladığı bu toprakları «kiraladım» biçiminde yorumlamıyacak! Hiç kimse böyle yorumlamıyacak!

Anlaşma, Türkiye'de bulunacak olan ABD'li askerlerin maaşlarının ödenmesini ABD hükümetine yüklüyor! Böylece Türkiye ayrıca Amerikan askerlerinin maaşlarını ödemekten kurtulmuş olacak!

Üslerdeki ABD faaliyetine destek olmak için uçup gelen uçakların Türkiye'deki sivil veya askeri, diledikleri hava alanına inebilecekleri de hükme bağlıyor. Türkiye bu anlaşmaya bağlı kalarak, ABD uçaklarının geliş ve gidişlerini kolaylaştıracak.

ABD'nin bu anlaşmadan yararlanarak Türkiye'de bulunduracağı askeri ve sivil personelinin sayısı kadar, askeri araç ve mühimmatının miktarı da sınırlanmıyacak.

Anlaşmanın bir itirafı da, Türkiye'deki ABD üslerinin «ortak savunma üsleri» kisvesi altında, casusluk yuvaları olduğunun kabullenilmesi. Bu anlaşmaya göre, ABD hükümeti, üsler vasıtasıyla elde ettiği «dinleme, gözetleme, muhaberat ve radyo seyrüseferleri» sonuçlarını Türkiye ile bölüşmek zorunda kalacak. Yani, «ortak savunma» değil, «ortak casusluk» yapılacak.

Ve...

Eğer ABD, bu anlaşmanın kurallarına uymaz ise, Türk hükümeti onu bundan ötürü görüşmeye çağırabilecek. Anlaşma ile Türkiye bu hakkı kazanmış olacak!

Ve bu anlaşmanın hesabı da, bu minval üzere işbirlikçilerden sorulacak!

kıdem tazminatları

Baştarafı s. 1'de

mış hakkı olan kıdem tazminatı tırpanlanarak kuşa çevrilmiş olmaktadır. Ve böylece Tekelci burjuvazinin bu hükümete verdiği emirlerden biri yerine getirilmiş olmaktadır.

DİSK'in kıdem tazminatlarının tırpanlanmasına yönelik saldırılara karşı sürekli olarak yaptığı uyarıları ve önerileri gözardı eden ve hükümetten işçi haklarına dokunulmayacağına dair söz aldığını ilan eden Türk-İş'in, «sükut-u hayale» uğraması ve ayaklarının suya değmesi bakımından «yararlı» olan bu uygulama elbette ki işçi sınıfımızdan gereken cevabı alacaktır.

Bu hükümetin gerçek yüzü işçi sınıfı ve emekçi halk güçleri tarafından kurulduğu günden bu yana çok açık bir biçimde görülmüştür. Bu hükümetin gerçek yüzünü kitlelerden saklamaya ya da onu bu yüzüyle görmemek için kendisini zorlayanlara da hükümetinin başının attığı kazık dileriz ki başta Türk-İş olmak üzere pek çoklarının aklını başına getirir. Getirmelidir.

Türk-İş bilmelidir ki, bu hükümet ve onun ardındaki güçler işçi sınıfına yeni haklar vermek bir yana, işçi sınıfının canı, kanı pahasına kazanmış olduğu hakları da hiç yoketmek için her türlü yola başvurmaktadır. Başvuracaktır, Türk-İş, iktidarın bu amacını işçilerden saklamaktan vazgeçmeli ve demokratik güçlerin saflarında yerini alarak, kazanılmış ekonomik demokratik hakların savunulmasında üstüne düşen görevleri yerine getirmelidir.

Rusbeh

Baştarafı s. 4'de

disinin değil, başkalarının verdiğini açıkça itiraf ediyordu.

Hisrov Ruzbeh emperyalizmin uşağı Şah'ın göstermelik mahkemesinde son nefesine kadar İran halklarının çıkarlarını ve bağımsızlığını savundu, davasına ve şanlı partisine bağlılığını kanıtladı.

Ruzbeh 12 Mayıs 1957'de idam edildi. Ama onun bedensel varlığını ortadan kaldıranlar, mücadelesini ve anısını yokedemediler. Ruzbeh bugün İran ve dünya halklarının yüreğinde bir yiğitlik ve mücadele örneği, işçi sınıfının yiğit evlâdı olarak yaşıyor.

Milliyet

Baştarafı s. 1'de

da ajans bültenlerinde de belirtildiği gibi, 1 Mayıs günü düzenlenen yasal miting zamanında ve kurallarına uygun olarak yapılmıştır. Çeşitli ajansların ya da gazetelerin Bursa'daki 1 Mayıs mitingine 3000 kişinin katıldığının yazılmasına karşın doğru haber ve gazetecilik ilkelerine bağlı olan Milliyet'in Bursa 1 Mayıs mitingine katılan olmadığı şeklinde bir ifade kullanması kanımızca yöresel haber kaynağının sağlıksız ya da güdümlü davranmasının bir sonucudur.

Konu, partimizi ve ortak davrandığımız Türkiye İşçi Partisi'yle Bursadaki çeşitli demokratik kuruluşları ilgilendirdiği için, durumu bilgilerinize sunarız.»

Faşistlerle

Baştarafı s. 1'de

ğini anlıyarak Kürtleri «tenkil» etmiştir. Aynı görüşlerini bugün de korumaktadır. İkide bir çıkıp «komünistleri tenkil etmek (imha etmek) gerekir» diye, destek olduğu mihraklara hedef göstermektedir. Romatizmaları her müzminleştiğinde «komünizm geliyor!» diye feryadı basan Bayar'ın MHP'ye sağladığı destek, iki şeyi, onun faşistliğini ve MHP'nin Amerikancılığını bir arada kanıtlıyor

Türkiye'de nisbi bir demokratlaşma hareketi bile Bayar'ı «vatan hainliğinin» ve «ölümün» kıyısında yargılamıştır. Bu da iki şeyi birden kanıtlıyor. Birincisi, sıradan bir demokrasinin bile bu tipi dışlamak zorunda olduğunu, ikincisi, halkımızın gerçek demokrasi özlemleri arasında yine bu adamın ve temsil ettiği güçlerin akıbetini...

MHP'yi bu yaşlı baston bile meşrulaştıramıyacak, kurtaramıyacak.

İran

Baştarafı s. 1'de

nu ispatlanması beklenmektedir. İç ve uluslararası koşullar gereği Demirel'in «müttefiklerimiz ve komşularımızla iyi ilişkiler kurmak»tan sözetmesine karşılık, ABD yönetiminin isteklerine kılıflı cevap arayışlarının yoğunlaştığı da gözlenmektedir. Nitekim bizzat MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, Amerikan uçaklarının Türkiye'ye asker ve malzeme yığdıklarını açıklarken, Türkiye üzerinden İran'a yeni bir harekât düzenleneceği haberleri dünya basınında sıkça duyulmaya başlanmıştır.

Carter yönetimi, ABD başkanlık seçimlerinin yaklaştığı sıralarda, savaş ve silahlanma kışkırtıcılığını, artık ülkelerin bağımsızlık ve egemenlik haklarını hiçe sayan bir gözükaralıkla sürdürmektedir. Dahası uluslararası ilişkilerde gerginliği artıran bu maceracılığa Avrupa ülkeleri ve bu arada Türkiye'yi de sürüklemek peşindedir. Böyle bir maceracılığın Ortadoğu ve Tüm dünya halklarına nelere malolacağını tahmin etmek ise güç değildir.

Gerçek Durum

ikinci kaptanları şimdi ancak bu filikaların kürekçibaşıları olarak bir yandan boşuna kuvvet tüketmekte, öte yandan arada bir küreklerini birbirlerine gösteren kayıkçı dövüşleri yapmaktadırlar.

Bunlar arasındaki laf düellosunun 1 Mayıs 1980'de aynı 1 Mayıs aleyhtarlığının farklı ifadelerinin görüntüsel çatışmasının ötesine gidemediği görüldü.

Tıpkı Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde birisi faşist milliyetçi «hür demokratik rejimi» adına takdim ederken, diğerinin bir 12 Mart muhtıracısını «özgürlükçü demokrasi» adına sunması gibi...

Artık herkes görüyor ki, işçi sınıfımızın örgütlü ve ileri sınıf güçleri başta olmak üzere, geniş emekçi yığınlar sahte çıkış yollarının düşleriyle avutulmayı reddetmekte ve gerçek çıkış yolunda yürümeye başlamaktadırlar.

Bu çıkış yolu, işçi sınıfımızın politik hareketinin birliği ve beraberliği, işçi sınıfımızın sendikal hareketinin birliği ve eylembirliği noktalarından başlayıp tüm emekçi halk güçlerinin ortak cephe mücadelesini gerçekleştirmeye dek uzanan sorunların bilimsel ilkeler ve evrensel kurallar temelinde çözümündedir.

1 Mayıs 1980 mücadelesi aşılmıştır. Şimdi önümüzde önemli görevler durmaktadır. Bu görevler arasında, tüm demokrasi güçlerinin en etkin ve kalıcı Demokratik Birliğini inşa etmek son derece ivedi bir önem taşımaktadır.

Ekonomi Politiğin Eleştirisine

Baştarafı s. 6'da

par. Bunun nedeni, Grek sanatının gerçekliğin kaba olmakla birlikte sağlıklı, normal bir algılanışını, eşsiz bir çekicilik ve taze insan inceliğiyle dolu «tabii gerçeklik»e erişme çabasını, insan soyunun gelişmesinin en ilk aşamasında, çocukluk çağlarındaki görünümünü yansıtması gerçeğinde yatar.

Bu örnek, Marksizmin önemli estetik ilkelerinden birini dile getirmektedir: Sanat eserlerini nihaî olarak belirli toplumsal şartların ve toplumsal ilişkilerin bir yansıması olarak incelerken, bunların içindeki **kalıcı değere sahip olan şeyi**, gelecek kuşaklara da estetik ihtiyaçlarını karşılayan **gerçek insanî unsuru** ortaya çıkarmak gereklidir. Geçmişin sanat mirasına karşı nihilistçe bir tutum Marksizme tamamen yabancıdır. Marks'ın bizzat kendisi, insanların dünya sanat hazinesini nasıl korumaları ve insan soyunun manevi kültür alanındaki başarılarını ilerleyişin çıkarları için nasıl inceleyip kullanmaları gerektiğinin en iyi örneğidir.

Sanatın çağdaş kapitalist dünyadaki durumunu **1844 Ekonomik ve Felsefi Elyazmaları**'nda inceleyen Marks, kapitalist gerçekliğin, gerçek yaratıcı sanata düşman olduğu düşüncesini dile getiriyordu, ancak bu düşüncesi sanat ve edebiyatın kapitalizmde de geliştiğini inkâr etmiyordu. Bu, kapitalist sömürü sisteminin tabiatı itibariyle büyük yazarlara ve büyük sanatçılara ilham veren insanî ilkelerle derin bir uzlaşmazlık içinde bulunduğu anlamına geliyordu. Bu sanatçılar kendi idealleriyle gerçek kapitalist dünya arasındaki çelişkinin ne kadar çok farkına varırlarsa, eserlerinde, çoğu zaman da kendi sınıf kökenlerine karşıt bir şekilde, kapitalist ilişkilerin insanlık dışılığına karşı protesto sesleri o kadar çok yükselmektedir. (Shakespeare, Balzac ve öteki dahî yazarlarda olduğu gibi.)

Marks'ın Sanata

Baştarafı s. 6'da

lebilir ancak. Karşımda tümüyle *yatmadıkça basılmaya vermemek onları...*

● *Komünist* işçiler *kendi aralarında toplandıklarında, amaçları, herşeyden önce, öğrenim, propaganda, vb. oluyor. Ve aynı zamanda, bu sayede, bir araya gelme gereksinimi doğuyor onlarda. Araç olan şey, amaca dönüşüyor. Sosyalist Fransız işçilerinin toplantılarını gözleyerek bu pratik hareketin nasıl parlak sonuçlar doğurduğunu görmek mümkündür. Tütün, içki, yemek değildir artık insanları burada birleştiren şey. Görüşme, birlikte olma, sonunda yine görüşme amacını taşıyan sohbetler yeterlidir onlara. İnsanlar arasında kardeşlik, onların dudaklarında boş bir cümle değildir artık, gerçektir. Ve çalışmanın kabalaştırdığı yüzlerinden bize insan soyluluğu ışıldar.*

● *Reel ilişkileri derinliğine anlayışıyle seçkin bir yazar olan Balzac 'Köylüler' adlı son romanında, küçük köylünün (topraksız ya da az topraklı köylünün), tefecinin birçok işini, kendisine karşı güvenini yitirmemesi için bedava yaptığını ve bu arada, tefeciye hiçbir fedakârlıkta bulunmadığı, çünkü onun gözünde kendi emeğinin hiçbir parasal gidere mal olmadığı kanısında bulunduğunu ustalıkla canlandırır.*

● *Yazar çalışmalarını hiçbir zaman bir araç olarak görmez. Bu çalışmalar* kendi içlerinde birer amaçtır. *Bu çalışmalar, sanatçının kendisi ve başkaları için öylesine ufak bir araçtır ki, sanatçı gerektiğinde onlar uğruna harcar varlığını. Dini bütün bir vaiz gibi, ama başka bir biçimde. «İnsanlardan çok Tanrı'ya uymak» ilkesi önünde eğilir sanatçı. Buna karşılık kendisine bir frak ısmarladığım bir terzinin, güzel kavramının ölümsüz yasasını daha iyi belirttiği için, ısmarladığım fraği değil de bir Roma ihramı diktiğini görmek isterdim doğrusu!*

Basın için ilk özgürlük bir endüstri durumuna gelmemektir. *Onu bir para kazanma aracılığına indiren yazar, bu iç köleliğin cezası olarak dış köleliği, sansürü hakeder. Ama böyle bir yazarın varlığı bile, doğrusu istenirse, kendisi için çoktan bir ceza olmuştur.*

Anti-faşist Mücadelenin Başlangıç

Baştarafı s. 3'de

si; kitlelerin yönlendirimi ve ayaklanma için bir askeri plan çıkartılması, ordu ve benzeri alanlarda anti-faşist yeraltı çalışması örgütlenmesi. BKP MK'si tarafından alınan bu karar, hataların giderilme şekline ve devrimci çözümlemeye, birleşik cephe taktiklerinin doğru uygulanmasına iyi bir örnek teşkil etti.

Georgi Dimitrov, BKP'nin birleşik cephe konusundaki yeni yaklaşımına net bir açıklık getirdi. Parti Merkez Komitesi'nin verdiği görev üzerine, Dimitrov, 1923 ayaklanmasına kadar kapatılmamış olan parti organı Rabotnicheski Vestnik (İşçilerin Gazetesi)'nde konuyla ilgili bir yazı dizisi yayınladı. Dimitrov, diğer ülkelerde olduğu gibi Bulgaristanda da burjuva gericiliğinin siyasi emellerini gerçekleştirmek için bambaşka bir yolu-faşizmi kullandığına işaret etti. Halk kitlelerinin demokratik hak ve özgürlüklerinin ve her türlü demokrasinin kesin bir inkarı olarak, faşizm sadece komünist harekete karşı değil, tüm demokratik örgütlerle birlikte emekçi halkın bütününe karşı yönelen bir tehlikeydi. İtalya ve Bulgaristan'daki siyasi durum, faşizmin tüm emekçi halklar ve onların yurtları için en büyük tehlike olduğu konusunda hiç bir şüphe bırakmamıştı. Emeğin birleşik cephesi, işçiler, köylüler, esnaflar, küçük tüccarlar, büro emekçileri ve ücretlilerden başlayarak doktorlara, avukatlara, mühendislere, profesörlere ve memurlara kadar kendi emeği ile yaşayan her kişi ve kesimin» ortak düşmana karşı ortak savunması için hayati bir zorunluluktu.

Dimitrov yazdığı makalelerde, hem (kapıldıkları korkuyla birleşik cephe taktiğini 'sinsi' bir BKP oyunu olarak ilan eden) birleşik cephe düşmanlarını, hem de (BKP'nin birleşik cephe önerisini kendilerinin taktiklerinin doğruluğunu güçlendirdiği şeklinde yorumlayan ve böylece birleşik cephe taktiğini saptırmaya kalkan) sınıf uzlaşmacılığı taraftarlarını teşhir etti. 'Birleşik Cephe ve sınıf işbirliği' diye açıkladı Dimitrov 'birbiriyle asla bağdaşmayan ve birbirlerini karşılıklı olarak dışlayan tamamen zıt iki taktiktir.' (Cilt 7, sf. 233, Bulgarca baskı).

Ayaklanmanın örgütsel ve askeri teknik hazırlığı, Dimitrov'un tamamlanmasında büyük rol oynadığı politik hazırlığa paralel olarak sürdürüldü. BKP Merkez Komitesi, BÇP yönetimi ile birleşik cephenin kurulması; diğer anti-faşist örgütlerin ve kişilerin birleşik cepheye kazanılması için daha çok çaba gösterilmesi konusunda anlaşmaya vardı.

12 Eylül 1923'te geniş bir komünist tevkifatı başlatan faşist diktatörlük parti binalarını aradı, Rabotnicheski Vestnik'in yayınlanması yasakladı ve Bulgaristan Komünist Partisi'ni yasadışı ilan etti. Bu, ayaklanma hazırlıklarını kötü yönde etkiledi, ama Parti'nin gücüne ve mücadele kabiliyetine zarar veremedi. Her yerde bir anda olmamakla birlikte ülkenin çeşitli bölgelerinde ayaklanma başladı. Kuzey-Doğu Bulgaristan'daki ayaklanma en çok militanın katıldığı ve en uzun süren direniş oldu. Devrimci işçi-köylü hükümetinin biçim ve işleyişi, ayaklanan halkın ülke tarihinde ilk kez kurduğu böyle bir hükümetle, burada şekillendi. BÇP ile ittifak halindeki BKP önderliğinde örgütlenen 1923 Ayaklanması'nın güncel demokratik hedefleri şunlardı: Düşman kuvvetlerinin zararsız hale getirilmesi ve silahsızlandırılması, halkın kendi ordusunun kurulması, işçi-köylü ittifakının (diğer emekçi halk kesimleri ve köylülerin çıkarlarına hizmet eden taleplerin dile getirilmesi ve küçük toprak sahipleri ile topraksız köylülerin çıkarları için köklü bir tarım reformu aracılığıyla) güçlendirilmesi, iktidarı sermayedarlardan koparmak yolunda tedbirler alınması, sanayi üretimi ve ticaret üzerinde denetim kurulması, monarşinin kaldırılmadı ve benzeri. İşçi-köylü hükümeti sağlam bir meşruiyet ve otorite sağladı. İktidardan kopanlar da dahil olmak üzere tüm vatandaşların mal ve can güvenliğini garantiledi, savaşta esir düşenlere karşı insani ve iyi davrandı, aynen yaralı ayaklanmacılara yapıldığı şekilde yaralı düşman askerlerine de sağlık yardımın da bulundu.

BKP'nin ayaklanma için çizdiği ve zaferin kazanılmasında somut olasılığı belirleyen doğru politik hat, askeri strateji ve taktiklerde ortaya çıkan hatalar yüzünden etkisizleşti. Ayaklanmanın değişik yerlerde hepbirlikte başlatılmış olmaması, ayaklanma kuvvetleri arasında eylem koordinasyonu eksikliği, düşman gerisinde partizan hareketi eksikliği, birkaç istisna dışında faşist denetime sadık kalan asker kesimlerinin devrimcileştirilmesi konusunda yetersiz kalan çabalar ve daha başka bir sürü hataya düşülmüş olduğu gerçeği, ayaklanmayı önce ayrı ayrı yerlerde, sonra da bütün vilayet ve bölgelerde yenilgiye götürdü. Tek tek yerlerdeki başarıların birleştirilmesinin, bir bütün olarak, ayaklanmanın kaderini belirleyici bir önemi vardı. Düşman ayaklanmayı kan ve ateşle bastırdı. Burjuvazinin sınıf hıncı sınırsızdı. Ayaklanmadan önce hasta, tutuklu ya da mahpus oldukları için hiç bir eyleme katılmamış olanlar da dahil olmak üzere, anti-faşistler sırf düşüncelerinden ötürü sorgusuz ve mahkemesiz katledildiler. Bütün bu cinayetler katledilenlerin akrabalarının gözleri önünde işlendi. Katledilen kişilerin akrabaları ölülerinin üzerine tükürmeye zorlandılar. Kadınlar, kızlar, çocuklar ve yaşlı insanlar işkenceden geçirildiler ve dövüldüler-ayaklanmacıların insaniliğine, yiğitliğine, iyilik ve yardımseverliğine faşizmin verdiği karşılık buydu.

1923 Eylül Ayaklanması —dünyada bir komünist partisi tarafından örgütlenen ve yönlendirilen ilk anti-faşist ayaklanma— bastırılmış olmasına rağmen tarihi bir görevi yerine getirdi. Bulgar burjuvazisinin tüm sosyo-politik düzenini sarstı, faşist diktatörlüğün yüzündeki demokratiklik maskesini sıyırdı, halkın bilincinde kültürel hayatı ve sosyal uyanışında silinmez değişiklikler doğurdu. Ayaklanma, halk ile faşizm arasında kanla dolu bir uçurum açtı. BKP'nin Leninist bir partiye dönüştürülmesinde bir dönüm noktası oldu.

Ayaklanmanın ardından, BKP ile BÇP sol kanadının birleşik cephe politikaları daha da sağlamlaşarak sürdürüldü. Birleşik cephe, emekçi halk arasında giderek daha geniş destek bulan anti-faşist mücadelenin en önde gelen siyasi biçimiydi. Bu politikaya paralel olarak mücadelenin ekonomik (özellikle grevler yoluyla) ve ideolojik (yasal ya da yeraltı ajitasyon ve propaganda yoluyla) çeşitli yöntemler kullanıldı. 1924-1925 yılları arasında faşist teröre karşı eylemler düzenlemek üzere bazı partizan birlikleri kuruldu. Tehdit altında bulunan anti-faşistler bu birliklerde güven buldular. Partizan birlikleri cesur ataklarla düşmana karşı durdular. Ne var ki, partizan hareketinin genişletilmesi için ortam hiç uygun değildi. Dünya gericiliğinin sağladığı yardımlarla ve kapitalizmin yeni istikrar koşulları altında, Bulgar faşizmi güçlenmeye başladı. Partizan hareketi yenilgiye uğradı. Bu hareket, Lenin'in şu sözlerini kavrayamayan komünistlerce yönetilmişti:

«...Proletarya partisi partizan savaşına asla tek yada başlıca mücadele yöntemi olarak bakmaz.» (Eserler, Cilt II, sf. 213-214)

1924-1925 dönemi partizan hareketinin yenilgisi, emekçi halkın BKP'ye ve onun birleşik cephe politikasına olan güvenini sarsmadı. İhtiyaca cevap vermemiş olmasına ve gerçek koşullarla bağdaşmamasına rağmen, çok sayıda olumsuzlukları doğurmuş olsa da, Bulgaristan anti-faşistleri arasında devrimci gelenek ve niteliğin gelişmesinde partizan mücadelesinin de bir rolü vardı.

Uluslararası işçi hareketinin ve BKP'nin militanı Georgi Dimitrov, Bulgaristan halkının anti-faşist direnişinin ana ruhuna uygun bir birleşik cephe örgütlenmesinin başarılması görevine en yüksek değeri biçiyordu. Dimitrov, anti-faşist mücadelede başarı yolunun sağlam bir işçi-köylü ittifakına dayanan birleşik cephenin kurulmasında olduğunu gösterdi. Tarihi Reichstag (Rayştag) Yangını Duruşması'nda faşizme ilk moral darbeyi indirdiğinde, Dimitrov yine birleşik cephe fikrinin taşıdığı önemin altını çiziyordu: «Kitle çalışması, kitle mücadelesi, kitle direnişi, birleşik cephe, macera yok!» (Cilt 9, sf 269)

Reichstag Yangını Duruşması sırasında Bulgaristan'daki anti-faşist mücadele yeni bir gelişme ve güçlenme dönemin gieriyordu. Seçim mücadelesi ve grevler, gösteriler, protestolar, temsiller, SSCB'de sosyalist kuruluşun övülmesi ve barışın korunması yolunda Sovyetler Birliği' ne karşı uluslararası emperyalist gericiliğin giriştiği savaş hazırlığının ve halk düşmanı faşist diktatörlüğün gerçek yüzünün sergilenmesi için sürdürülen yazılı ve sözlü propaganda ve ajitasyon çalışmaları gibi eskiden beri kullanılan yöntemlerin yanısıra yeni mücadele ve örgütlenme biçimlerine de başvuruldu: Reichstag Yangını Duruşması sanıklarını hapisten kurtarmak için sürdürülen savunma kampanyası, toprağın ortaklaşa ekilmesi için üretici örgütlerinin kurulması yolunda kredi, üretim ve diğer kooperatiflerde çalışılması, Bulgar-Sovyet dostluk kulüplerinin kurulması ve buralarda çalışılması, bunlardan bazılarıydı. Birleşik cephenin yönlendirici gücü BKP bu temeller üzerinde çalışmalarını sürdürerek, birleşik cephe taktikleri konusundaki Marksist-Leninist tezlerin özetlendiği ve hatta geliştirildiği Komünist Enternasyonali Yedinci Kongresi (1935) kararlarını hayata geçirmeye başladı.

(Devam edecek)

Kastelli

Baştarafı s. 1'de

Kastelli, bir yandan da, yaptığı işlerin artık bir yasaya kavuşturulmasını istiyor.

Kastelli bu çabalarının bir parçası olarak Başbakan Demirel'le görüşüyor ve güvence alıyor. Yani yakında «Kastelli Kanunu Tasarısı'nın» yakında meclislere sunulması beklenebilir.

Başbakan bu konuda Kastelli'ye güven verdi ve teşekkür etti: «Sizi kutlamak gerek. Sermaye piyasası yasası çıkmadı derken, siz fiilen uygulamaya başlamışsınız» diyebilen bir başbakan düşünebiliyoruz! Bunca yasadışılığın sorumlusu bir başbakan, bu kadar da teşvikçi olabilir.

Kastelli, sadece ekonomik hayatımızın değil, siyasal hayatımızın da önemli simalarından biri oluyor galiba.

Helal olsun!

Diyarbakır'da işkence

Başta Anayasanın 14. Maddesinde belirtilen yaşama hakkı ve kimseye işkence ve eziyet edilemez ilkesi ayaklar altına alınmış durumda.

Özellikle sıkıyönetim ve siyasi şube tarafından gözaltına alınan sanıklara görülmemiş derecede ve çağdışı yöntemlerle işkenceler yapılıyor. Diyarbakır sıkıyönetim tutukevinde tutuklu bulunan DDKD Genel Başkanı Şakir Tutal ile Jina Nu aylık dergisinin sahibi kum torbalarıyla ve daha değişik bir çok yöntemle feci şekilde işkencelere tabi tutulmuşlar, ancak avukatların girişimi sonucunda işkencelere son verildiği öğrenilmiştir.

TİP 5. kuruluş

Baştarafı s. 1'de

reketin birliği konusunda partisinin üzerine düşeni yapacağını dile getirdi.

Daha sonra kürsüye çağrılan TSİP Genel Sekreteri bu kutlama toplantısı vesilesiyle partisinin dostluk duygularını dile getirdi. Emperyalizmin ve gericiliğin planları karşısında işçi sınıfı ve emekçi halk hareketinin her düzeyde birliğinin sağlanması gerektiğini vurgulayan Yusufoğlu, bilimsel sosyalistlerin bu birlik sorunlarının bütün alanlarında doğrudan taraf durumunda olduğunu belirtti.

TİP Genel Başkanına uzun mücadele yılları dileğinde bulunan Yusufoğlu, konuşmasını TSİP'in militan selamlarını ileterek bitirdi.

Gazeteci-yazar Oya Baydar'ın da sözaldığı toplantı çeşitli sanat gösterileriyle devam etti.

Bin lira zam

İbrahim Bodur, Patron Budur

● Kale Bodur'un sahibi İbrahim Bodur toplusözleşme imzalandıktan sonra işçilere, «size gönlümden koptuğu için zam yaptım,» dedi. İşçiler de: «Bodur'un gönlünden kopa kopa bu mu koptu,» diye düşündüler.

Beş bini aşkın işçinin çalıştığı Çanakkale Seramik Fabrikalarında (Kale Bodur) toplusözleşme imzalandı. Bu fabrikanın sahibi meşhur sömürücülerimizden İbrahim Bodur'dur. Toplusözleşme Bodur ile Bodur'un sarı sendikası arasında imzalandı. Her iki tarafta da Bodur olduğu için, sonunda Bodur kazandı. Yıllardır çalışan bir işçinin ancak beş-altı bin lira ücret alabildiği bu işyerinde, işçiler çalışır, Bodur kazanır, sözleşme imzalanır, Bodur kazanır.

Bodur bu kadar çok kazandığının farkındadır. Galiba biraz da, kazandığının «haram» olduğunun farkındadır. Bunun için, zaman zaman kalkar «yoksullar için yurt açar» ama yine kazanır. Verip kazanan, alıp kazanan bir hünerli patrondur Bodur.

Bodur toplusözleşme imzaladı ve işçilere üç-beş kuruş zam yaptı ya, içi rahat konuştu. Dedi ki, «gönlümden koptu, ücretlerinize zam yaptım»!

Bunun üzerine işçiler, kendilerinin kazandığını sandılar ama kazanan yine Bodur oldu. Çünkü işçiler yine aç çalışmaya devam edecekler. Yine ilkokulu yeni bitirmiş çocuklar Bodur'a servet üretmek için, ömürlerini tehlikeye sokup didinecekler.

Bodur işçilerine gönlünden kopanı verdi. Araya bir sarı sendika koymayı da ihmal etmedi. Umuyor ki, işçiler: «Sendika bize sağladı» diye düşünecekler ve işyerine gerçek bir işçi sendikasının girmesi gecikecek. Ama umduğu gibi olmadı yine de. İşçiler Bodur'un sadakasına değil, kendi haklarına kavuşmak istiyorlar. Alan da Bodur, veren de Bodur olduktan sonra, sarı sendikaya ne gerek var? diye düşünüyorlar.

Kale Bodur'da işçiler eninde sonunda kendi sendikalarına kavuşacaklar. Çünkü artık şunu diyorlar: İbrahim Bodur, Sömürücü Budur!

Köy-Koop Bursa Birliği Kongresi yapıldı

Köy-Koop Bursa Birliği 8. Olağan kongresi 26 Nisan günü Bursa eğitim araçları salonunda kalabalık bir dinleyici topluluğunun katılımı ile yapıldı. Delegelerin daha sabahın erken saatlerinden itibaren salona geldiği ve kongreye büyük bir heyecanla katıldıkları gözlendi. Ayrıca konuk olarak Bursa'da bulunan demokratik örgüt temsilcilerinin dışında KÖY-KOOP Genel Başk. Yrd. Tuncer Ergüder, EKÖB Genel Başkanı Ahmet Melek, KÖY-KOOP Merkez yönetim kurulu üyeleri Akın Birdal ve Erdoğan Kantürer ve çevre birlik başkanlarının da katıldıkları kongrenin açılış konuşmasında Birlik Başkanı İsmail Aydın, KÖY-KOOP her geçen gün gelişip, güçleniyor. Kır emekçileri artık sorunlarına sahip çıkıyorlar. Bu yüzden örgütümüz bezirganlardan temizleniyor» dedikten sonra özet olarak:

«Ülkemiz bir bunalım ve belirsizlik yaşıyor. Bunun sebebi dışa bağımlılık ve ekonomimizin işbirlikçilerin elinde olmasıdır. Siyasal iktidar işbirlikçilerin reçetesine uygun olarak faturayı biz emekçilere ödettirmek istiyorlar. Bunun için örgütlerimize saldırıyorlar. Bunun için KÖY-KOOP bölünüp parçalanmak isteniyor. Gün bu parçalanmaya karşı uyanık olma günüdür. Gün hainlerin oyununu bozma günüdür. Gün kır emekçilerinin KÖY-KOOP'a daha da sahip çıkma günüdür. Ve en önemlisi KÖY-KOOP'un diğer demokrasi güçleriyle işbirliğini gerçekleştirme, sömürü ve zulmün üstüne gitme günüdür» demiştir.

Çeşitli köylerden gelen delegelerin konuşmaları ve çalışma raporunun değerlendirilmesinden sonra yapılan yönetim ve denetleme kurullarıyla merkez temsilciliği seçimlerini İsmail Aydın Başkanlığındaki demokratik merkeziyetçilerin listesi açık farkla kazanmıştır.

Kendisiyle konuştuğumuz bir delege, «Uzun yıllar Köy-Koop Bursa Birliği çıkarcıların tekkesi ve üreticiler için karanlık bir kutuydu. İsmail Aydın başkanlığındaki bir yıllık yönetim her şeyden evvel Birliği üreticilerin evi durumuna soktu. Onun için bu seçimde gericiler hezimete uğradılar. Ancak ilerici geçinen bazı delegelerin muhalefet yapma uğruna bu gerici ve soyguncu taifesi ile ittifaka gitmesi üzücü olmuştur» demiştir.

Bedirhan SAMUR
BURSA

Gerçek Konuşalım

REMZİ ÇIĞ

Nice Korkulara

1 Mayıs günü, Taksim'den Mersin'e kadar burjuvazinin korkusunun sinmediği ne bir taş, ne de yaprak kaldı. Hani dağ taş asker denir ya, işte öyle, dağ taş ne kelime; caddeler, alanlar, daracık sokaklar korkuya kesti. Her bir şeye burjuvazinin korku titreyişlerinin izi sindi.

Ve ertesi sabah, nice uykusuz geçirdiği, soluk kesen gecelerden sonra derin bir nefes aldı.

Aldı mı?

Ne yazık alamıyor! Bizim burjuvazi tıknefestir. Korkusunun sona erdiği gün hiç yoktur, olmayacaktır, rahat bir soluk da ne kadar istese alamıyacaktır!

Taksim'de bando takımı eşliğinde ve adeta fetih havasındaki resmi geçit törenleri de, her ne kadar pek çok kimseyi şaşırttı ve «1 Mayıs askeri bir bayram mı yoksa» diye şüpheye düşürdü ve doğrusu burjuvazi bu işi en görkemli biçimde becereceğini de gösterdi ama içi hiç rahat değildi. Ne de olsa 1 Mayıs diye kutlanası bir gün vardı ve bu böyle, bandoyla, bayrakla daha ne kadar engellenebilecekti. Üstelik, son kozlarını, kendi korkusunu terörle kitlelere yayma çabası içinde harcıyordu.

Kısacası burjuvazi dün rahat değildi, bugün de değil!

Şimdi, «1 Mayısta devlet vardı» diyorlar. Tanklarıyla, toplarıyla, nesi var nesi yoksa onunla Taksim'den Mersin'e kadar devletin varlığını gösterdiğine bin şükürler ederek...

Devletin varlığı bunlarda anlaşılıyorsa gerçekten 1 Mayıs'ta devlet vardı. Demek başka günler yok! Kimin devleti olduğunu, kimin için, kime karşı var olduğunu da «kör kör, parmağım gözüne» dercesine gösteriyor.

Demirel halinden memnun, devletin varlığını bir daha kanıtlamanın kendilerine düşmüş olmasından, bu büyük görevden duyduğu gururla ülkeyi teslim etmediklerini söylüyor. Diyor ama, bunu derken bile rahat değil!

Çünkü 1976'da, 1977'de ayni Demirel vardı hükümetin başında ve 1 Mayıslarda Demirel'e kalırsa devlet yoktu. Hele 1 Mayıs 1977' de...

1 Mayıs 1980, tank ve bando eşliğindeki korkulara kutlu olsun!

Nice korkulara!

Öyle diyoruz, çünkü, tarihin tekerleği ileri doğru döndükçe, korkusu büyüyecek olan burjuvaz'dir. Onlar işçi sınıfının alanlara akan gücünden değil, adından bile duydukları korkunun daha nicelerini yaşayacaklardır.

Nice korkulara bay Demirel!
Nice korkulara bay Koç, Sabancı!
Korkunuz kutlu olsun!

Çukobirlik işçisi provokasyonlara gelmiyecek!

Tekelci sermaye ve onun siyasi temsilcisi Süleyman Demirel hükümeti işbaşına geldiğinden bu yana işçi sınıfımıza ve emekçi halkımıza saldırıyor.

Tariş'te, Antbirlik'te tezgahlanan oyunlar, şimdi de ÇUKOBİRLİK'te oynanmaktadır. MHP desteğiyle işbaşına gelen Demirel hükümetinin Çukobirlik yönetim kurulu başkanlığına getirilen Hikmet SAVATLI, yaptığı basın toplantılarında «Çukobirlikte istihdam fazlası vardır» anlamına gelen sözler ediyor ve ekliyor: «Devlet her ay Çukobirlik işçilerine 200 milyon veriyor, günahtır!». Buna karşılık, işçiler, «sömürü üzerine kurulu düzende burjuvaziden bir kıl koparmak SEVAPTIR.» diyorlar.

«Savatlı, işçilerin haklı mücadelesine kara çalmaya çalışıyor. Çukobirlik'te istihdam fazlası yoktur. İşçi eksikliğinden bazı üniteler çalışmıyor. (İplik fabrikası ikinci bölümü bu durumdadır.)» İşçiler, Savatlı için şöyle diyorlar:

«Çukobirlik Yönetim Kurulu Başkanı SAVATLI'nın başka marifetleri de var: Faşist Türkeş tarafından hedef gösterilerek katledilen Adana eski emniyet müdürü Cevat Yurdakul, Savatlı'nın çiftliğinde 10 milyon liralık kaçak ilâç stoku ortaya çıkarmıştı. Demirel'e göre Genel Müdürlük için aranan şart stokçu olmak, faşistlerle işbirliği etmek!

«İstihdam fazlalığı gerekçesi gösterilerek, Savatlı'nın emriyle 1000'den fazla işçi kardeşimizin işine son verildi. Yerine MHP'li, eli kanlı faşist militanlar yüksek maaşla işe alınıyor. İşyerinde yetkili olan sendikaya aidat vermeden sendikanın getirdiği haklardan yararlanıyorlar.»

İşçiler, işyerinde bayan işçilere yapılan sarkıntılığın iğrenç boyutlara vardığını belirterek, «Başbuğ'un emri harfiyen uygulanıyor» diyorlar.

Öte yandan Savatlı'nın uzanamadığı, DİSK'e bağlı Tekstil ve Gıda-İş sendikalarının yetkili olduğu Merkez Entegre Tesisleri işyerinde henüz işçi çıkartılamadığı bildiriliyor. «İşçileri provokasyona getirmek için sosyal hakları kısıtlamak isteniyor. Buna karşılık Çukobirlik'te DİSK'in öncülüğünde gelecek saldırıları püskürtmeye kararlıyız. Merkez Entegre tesislerinde bir tek işçinin dahi atılmasına göz yummayacağız.

Kararlıyız - Direneceğiz.

İşimizi Ekmeğimizi teslim etmeyeceğiz.

Çukobirlik'te Faşistlere geçit vermeyeceğiz.»

Böyle diyor Çukobirlik işçileri, zorlu mücadelelere hazırlanarak.

Mersin'de zabıta Memurların sorunları tartışıldı

İçel Belediye Zabıta Memurları ve Emekliler Haklarını Koruma Derneği ile Türkiye Zabıta Dernekleri Federasyonu tarafından düzenlenen toplantıda, zabıta memurlarının sorunları tartışıldı.

19 Nisan 1980 Cumartesi günü Mersin Belediye Nikâh Salonu'nda başlıyan toplantıya; Gaziantep, Adana, İzmir, Ankara, Urfa, İzmit illerinden temsilcilerin yanında Federasyon Genel Başkanı Taner Kandemir de katılmıştır.

Federasyon Genel Başkanı yaptığı açış konuşmasında, zabıta çalışanlarının sorunlarına değinerek, 1930 yılının anlayış ve koşullarına göre düzenlenen 1580 sayılı Belediyeler yasası ve belediyelere ilgili diğer mevzuatın, günümüz koşullarında anlam ve önemini yitirdiğini, zabıta çalışanlarının belirli sınırlar içine hapsedildiğini, asli görevlerinin dışında tahsil memurluğuna; yıkım işçiliğinden mezar kazıcılığına kadar her işi yapar durumda getirildiklerini söylemiştir.

Geneldeki böylesine bir yığın sorun yanında, özelde de, çalıştıkları belediye birimlerinde yığınla antidemokratik uygulamalara uğradıklarını söyliyen Kandemir, Federasyo'nun istemlerini sıralayarak, bu taleplere doğrultusunda çalışmalarını ısrarla sürdüreceklerini, bu arada da Türkiye genelinde çalışmalarına başladıklarını belirtmişler. Örgütlendir. Ayrıca, mevcut örgütlenmelerine de kamuoyu karacaklarını da açıklamıştır.

Başkan Kandemir sözlerini şöyle bağlamıştır: «Bütün bu sorunların çözümü için de, genel gerek belediye yöneticileri ve ilerici milletvekillerinin bu sorunlarımıza kulak vermelerini ve bu sorunlar için gerekli desteği sağlamalarını istiyoruz ve birlikte çalışmaya çağırıyoruz.»

Türk Hava Yollarını sabote eden kim

● Türk Hava Yollarında işçiler ücretleri ve sosyal hakları için greve devam ederlerken, işletmeyi milyarlarca zarara sokan bakanın kimin adına direndiği hâlâ açıklık kazanmadı.

Ulaştırma bakanı, Hava-İş Sendikasını suçlamaya, Hava-İş Sendikası ise, grevi sürdürmeye devam ediyor. Bakan Özalp, Türk Hava Yolları'nın milyarlarca zarar ettiğini söyleyip grevci işçileri suçluyor. İşçiler, istedikleri zammın, ortaya çıkan zararın onda birini bulmadığını belirtiyorlar. Bakan toplu sözleşmeyi imzalamıyacağım diyor, işçiler imzalayacaksın diyorlar. İşçiler ücretleri için, sosyal hakları için direniyorlar, ya bakan?! O kimin adına direniyor. Türk Hava Yollarını ele geçirmeye heveslenen bir avuç patron adına direniyorlar.

Ayrıca Bakan, «zurnanın arka deliğidir»! Asıl zurna AP'li gericilerin elindedir. AP'nin yayın organı Son Havadis'ten, Türkeş'i güzelleştirme uzmanı faşist sinemacılara kadar, bir sürü karanlık adam THY'nın başına tünemiş, işçilerin ensesinde boza pişirmeye çalışıyorlar.

Onlar, tam da işçileri dize getireceklerini umarken, grev şimdi de uçuş sağlayan personelin dışına taştı, USAŞ'a bağlı işçileri de kucaklama noktasına geldi.

Kimin kazanacağını değil, mutlaka işçilerin kazanacağını zaman gösterecek!

Ankara'da TSİP'e yoğun bir baskı uygulanıyor

Sıkıyönetimin ilanından bu yana CHP ve 3 MC döneminde TSİP'in üyelerine, sempatizanlarına ve parti binalarına yapılan saldırılar, her gün hızlanarak sürmektedir.

Özellikle MC'nin hükümet olmasıyla hız kazanan saldırılar, Ankara'nın gecekondu bölgelerindeki Boğaziçi Lokaline, Ege mahallesi Lokaline, Merkez ilçe binasına keyfi arama ve binadaki arkadaşları tutuklamalarla hızla sürmektedir.

TSİP'lileri yıldıramayan Burjuvazinin Boğaziçi lokalini faşistlere bombalattı. Ankara il binası bombalandı. Özellikle gecekondu bölgelerindeki TSİP'lilere yönelik saldırılar arttı.

Bütün bu uygulamalara yeni bir tanesi daha geçtiğimiz günlerde eklendi. Ankaranın Nato-yolu semtinde bulunan TSİP Çankaya ilçe Nato-yolu lokali 12.4.1980 cumartesi günü 17.30'da jandarma birlikleri tarafından sarıldı. Jandarmalar içerdeki arkadaşları tartaklıyarak dışarı çıkartıp 9 kişiyi döverek Emniyete götürdüler. Üç gün karakol ve emniyette gezdirilen arkadaşlarımız çeşitli işlemlerden geçirildikten sonra sıkıyönetim tutukevine teslim edildiler. Bu arada geri dönen kolluk kuvvetleri lokal binasında bulunan gazete, dergi ve kitapları alıp afiş ve panoyu yırttılar. Sandalye ve masaları tahrip edip, kireç ve boyayla duvarları, masaları, sandalyeleri boyadılar. Daha sonra gece saat 21'e kadar bina çevresinde dolaşıp kimlik konntrolu ve aramalar yaparak bölgede terör havası yarattılar.

Bütün bu yapılanlar en ufak demokratik haklara burjuvazinin tahammülsüzlüğünün göstergesidir. Anayasa gereği kurulmuş partilere ve bunların binalarına tahammül edemediğini göstermektedir.

Burjuvazi kendi koyduğu yasaları, anayasayı, temel insan hak ve özgürlüklerini çiğnemekte hergün biraz daha hırçınlaşmaktadır.

Ankara Gerçek muhabiri
H. DOGAN

TSİP tekel işçilerinin yanında

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Bursa İl Örgütü, Bursa'da Tekel işçilerinin imzalanmayan toplu iş sözleşmeleri ve sarı Tek-Gıda-İş'in patronla uzlaşması konusunda bir bildiri yayınladı. Bildiri aynen şöyle:

«İŞÇİ ARKADAŞ! Ülkemizdeki tüm çalışanlar gibi Tekel işçileri de büyük sıkıntılar ve zorluklar içinde yaşamaktadır. Zaten kıt kanaat geçinirken, geçim sıkıntısı her geçen gün daha da dayanılmaz hale geliyor.

Fiyatlar akıl almaz bir hızla yükseliyor. Bir çok temel gıda maddeleri karaborsaya düşmüş durumda. Büyük kapitalistler, vurguncular, istifçiler, milyonlarına milyon ekliyor. Bizler tütün işlerken sigarasız kalıyoruz. Çoluk çocuğumuzun anamızın, kardeşlerimizin, hepimizin nafakasını azaltmak için yollar arıyorlar. Onbinlerce işçiyi işten çıkartıyorlar, ücretleri dondurmak istiyorlar. Dar gelirli tüm çalışanların dertlerine dert katılıyor.

Tekel işçilerinin üyesi bulunduğu Sarı Tek-Gıda-İş ise bu olanlara seyirci kalarak, işverenlerle ortak davranıyor. İşkolu düzeyinde başlayan toplu iş sözleşmesinin üzerinden 23 ay geçmesine rağmen hâla imzalanamamıştır. İşyeri düzeyinde toplu iş sözleşmesinin anlaşmazlıkla sonuçlanmasına karşın, aradan geçen uzunca zaman sonucu, göstermelik bir grev kararı alınmıştır. Sarı Tek-Gıda-İş Sendikası, bununla birlikte aylar önce «greve hazır değiliz» diyerek, greve gitmiyeceğini söylemektedir. Bu ise bize TÜRK-İŞ ve ona bağlı olan TEK-GIDA-İŞ'in patronla uzlaşmasının açık kanıtını göstermektedir.

Ülkemizde kamu ve özel sektör kuruluşlarında sendikalar servis sorununu büyük oranda çözmüştür. Toplu iş sözleşmesine geçirerek bu hakkı çoktandır almışlarken, yalnızca Tekel işyerinde yüzbin işçi adına işkolu toplu iş sözleşmesini imzalayan sarı Tek-Gıda-İş Sendikası, servis ve kadroya geçme sorununu özellikle çözümsüz bırakmıştır.

26 Mart'ta alınması gereken ikramiyeleri halen alınamadı. İşleme bölünmündeki arkadaşlarımıza yemek verilmiyor. Bakım bölümüne verilen yemek ise yenecek durumda değil.

İşyerindeki çalışma şartlarının kötüleşmesi her geçen gün daha da artıyor. Patron yanlısı bu Tek-Gıda-ş'in sorunlarımıza çözüm getireceği yok.

Tekel işçileri kendi sorunlarını ancak sınıf sendikası olan DİSK'le çözebilir. Her şeyden önce kendi davamıza kendimiz sahip çıkalım. Bunun da bir yolu var. Örgütlenmek ve birleşmek. Haklarımızı almak için sımsıkı kenetlenmek. Birlikte mücadele etmek.

YAŞASIN TEKEL İŞÇİLERİNİN DAYANIŞMASI,
SARI TÜRK-İŞ'E HAYIR,
DİSK'E EVET...»

TSİP Nizip kongresi yapıldı

20 Nisan Pazar günü Park Düğün salonunda yapılan ilçe kongresi konuklar tarafından ilgiyle izlendi. Kongre'de yapılan konuşmalarda, egemen sınıfların ve onların temsilcisi MC iktidarının emekçi sınıflara yöneltiği saldırıların göğüslenmesi ve püskürtülmesi gereği vurgulanarak, tüm demokrasi güçlerinin bir an önce birleşmesi için TSİP'in gösterdiği duyarlılık anlatıldı. Nizip işçi sınıfının sınıf mücadelesindeki ulaştığı konuma değinilen kongrede, TSİP'e, sömürüye ve baskıya karşı Nizip emekçi halk güçlerinin yükselttiği toplumsal muhalefeti derleyip toparlamada büyük görevler düştüğü belirtildi.

İlçe yöneticisi tarafından okunan faaliyet raporunda, ilçe yönetim kurulunun 1 yıllık çalışmaları özetlendi ve önümüzdeki zor günlerin, eskiden olduğu gibi yine üstesinden gelineceğine olan inanç dile getirildi.

Kongre, il yöneticisinin seçilen yeni ilçe yöneticilerine başarı dileklerini sunması ve Kongre'nin Nizip emekçileri için bir umut kaynağı olması dileğiyle çalışmalarını bitirdi.

● TSİP BAKIRKÖY İLÇE KONGRESİ YAPILDI

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi İstanbul ilçe örgütlerinin kongreleri kitleye açık toplantılarla sürüyor.

TSİP Bakırköy ilçe örgütünün 4. olağan kongresi 27 Nisan günü Bakırköy'de yapıldı. Partili ve sempatizanların yanısıra grevci Vakko işçileri de kongreyi izlediler ve bir mesaj sundular.

Kongrede MYK üyesi Hüseyin Hasançebi bir konuşma yaparak, ülkemizdeki son siyasal gelişmeler üzerine Parti'nin görüşlerini açıkladı.

TİP Bakırköy ilçe örgütü başkanı ile Hürcam-İş adına Selçuk Çalkan'ın birer konuşma yaptıkları kongrede, ünlü yazar Hasan İzzettin Dinamo da konuklar arasındaydı.

TSİP İstanbul ilçe örgütlerinin kongreleri, 11 Mayıs günü yapılacak olan Fatih İlçe kongresiyle sürecektir. Bildirildiğine göre, Aksaray'da yapılacak olan bu kongreye sanatçıların da katılması bekleniyor.

TSİP Araklı ilçe kongresi yapıldı

● Sosyalist ve Demokratik güçlerin katılımıyla yapılan kongrede GYK üyesi Kâzım Yeşilyurt da bir konuşma yaptı.

TSIP Araklı ilçe kongresi yapıldı. Kongrede konuk olarak TİP Trabzon il yönetim kurulu üyesi Özgün Baran, CHP Araklı Gençlik Kolları Başkanı, TÖB-DER Araklı Şube Başkanı, Araklı Halkevi Yönetim Kurulu, Trabzon YSE-İş Sendikası sekreteri, Trabzon Genel-İş Yönetim kurulu üyeleri, Fındık-İş baş temsilcisi ve çok sayıda ilerici demokrat hazır bulunuyordu.

TSİP Genel Yönetim Kurulu üyesi Kâzım Yeşilyurt yaptığı konuşmada egemen sömürücü güçlerin karanlık tertiplerine dikkati çekti ve sömürüden baskıdan yana olmayanların tek bir cephede kenetlenmeleri halinde egemen güçlerin oyunlarının bozulacağını ve iktidardan edilebileceklerini belirtti.

Daha sonra söz alan TİP Trabzon İl Yönetim Kurulu üyesi Özgür Baran, faşist tehlikeye karşı demokrasi güçlerinin birliğinin sağlanmasının ertelenemez bir görev olduğunu belirtmiş, sosyalist hareketin birliğinin aciliğini vurgulamış ve sözlerini «Yaşasın sosyalist birlik, Yaşasın demokrasi güçlerinin birliği!» sözleriyle bitirmiştir.

Çeşitli kuruluşların yolladığı mesajların ilgiyle dinlendiği kongre çalışmalarını büyük bir coşku havası içintamamlamıştır.

kıssadan hisse!.. H.ELSAN

